

de anti fascist

Speciale DDR-postzegel t.g.v. de 100ste geboortedag van Georgi Dimitroff, die de nog steeds geldende definitie van het fascisme gaf.

uitgave van:

**anti fascistische oud verzetsstrijders nederland
bond van anti fascist**

Leharstraat 8 - 6961 BM Eerbeek

2008 - 2

In dit nummer o.a.

Ter inleiding
blz. 2

De vergeten artiesten (2)
blz. 3

Verslag actie Heesters
Raus!
blz. 4

Het juiste, het goede
blz. 5

Nog eenmaal Heesters
blz. 6

Het Rijksdagbrandproces
blz. 8

Van Celine
blz. 11

Eindelijk waarheid over
dood Monne de Miranda
blz. 14

Ingezonden
blz. 16

Verklaring Wereldraad
voor de vrede
blz. 17

Buchenwald herdenking
blz. 18

Morelli over Tibet
blz. 20

Versijnt 4 keer per jaar.
ISSN 0166-7556

Algemeen correspondentie-adres:
Leharstraat 8 - 6961 BM Eerbeek
Tel. 0313-654685
e-mail secr@afvn.nl
website www.afvn.nl

Abonnementsprijs:
Minimaal 10 euro per jaar

Losse nummers euro 2,50 (excl. portokosten)
Opgave abonnementen:
Telefonisch of per e-mail

Redactie coördinatie:
Jan Cleton

Redaktiemedewerkers:
Jan IJssink,
Celine v.d. Hoek,
Piet Schouten,
Toos Plug,
en vele anderen.

Vertaalster officiële stukken:
Toos Plug
Buitenlandse contacten:
Celine v.d. Hoek,
Annabelle Schouten.
Layout:
Jan Cleton

De Antifascist is een uitgave van de A.F.V.N. (Anti Fascistische oud Verzetsstrijders Nederland, Bond van Anti-fascisten).

Deze vereniging stelt zich ten doel:
a. te zorgen dat de daden van het anti-fascistische verzet bekendheid houden, respectievelijk bekendheid krijgen;
b. herlevend fascisme (neo-fascisme) te signaleren en met alle, bij de wet geoorloofde middelen te bestrijden;
c. te strijden voor vrede en vriendschap tussen de volkeren;
d. te strijden tegen iedere vorm van discriminatie.

Wilt u ons werk steunen?
Stort dan een bijdrage op giro nr.
3206900 t.n.v. penningmeester
A.F.V.N. Voorstraat 42 A, 3931 HE
Woudenberg. Tel. 033 - 2860271

Ter inleiding

Op de voorpagina deze keer een afbeelding ter gelegenheid van de 100ste geboortedag van Georgi Dimitroff, zoals uitgegeven in de DDR in 1982.

Zoals u hiernaast (links) kunt lezen stellen wij ons ten doel:

- te zorgen dat de daden van het anti-fascistische verzet bekendheid houden, respectievelijk bekendheid krijgen;
- herlevend fascisme (neo-fascisme) te signaleren en met alle, bij de wet geoorloofde middelen te bestrijden;
- te strijden voor vrede en vriendschap tussen de volkeren;
- te strijden tegen iedere vorm van discriminatie.

Onze leidraad bij het bepalen van wat fascistische tendenzen waren en zijn, is nog steeds de definitie van Dimitroff aangaande het fascisme, hij stelde: **"Het fascisme is de openlijke terroristische dictatuur van de meest reactionaire en meest agressieve groepen van het financierskapitaal. Het fascisme stelt zich ten doel, om binnen het land de organisaties van de arbeidersklasse te vernietigen, alle progressieve krachten te wurgen en naar buiten toe de veroveringsoorlog om de wereldheerschappij voor te bereiden en te ontketenen. Deze doeleinden probeert het fascisme te bereiken met terreurmethoden en sociale demagogie."**

WIE DE WERELD ANNO 2008 BEKIJKT MET DEZE DEFINITIE VOOR OGEN KAN NIET VERBAASD ZIJN, DAT DE WERELD NU NOG STEEDS IS ZOALS ZE VOLGENS DIMITROFF WAS!

En voor wie zich afvraagt hoe de wereld van nu in hoofdlijn is, hebben we de Verklaring van de Wereldvrede Raad (WVR) opgenomen. 't Is een behoorlijk stuk om te lezen, maar dan heeft U wel weer alles op een rijtje. Voor zover dat nodig was, uiteraard.

In de afgelopen periode hebben we onze tijd ook besteed met het nog eens bekijken van de oude nummers van ons blad. Daarbij hebben we tegelijkertijd wat leerzame artikelen opzij gelegd om opnieuw te publiceren. Deze keer dus het artikel over het Rijksdagbrandproces, dat eerder geplaatst werd in 1983. Dat is dus al 25 jaar geleden en daarom leerzaam voor de jongeren onder ons, die dit verhaal nog niet kennen. We zullen meer wetenswaardigheden uit de oude nummers gaan plaatsen, mede ook om op die manier deze artikelen met onze visie ook op Internet te publiceren.

Internet en de inhoud van deze *anti fascist*

Tijdens de actie "Heesters Raus!" is ons overduidelijk de toegevoegde waarde van het Internet en onze website gebleken. Dagelijks konden we de berichtgeving over onze actie actualiseren door allerlei wetenswaardigheden snel op onze website wereldkundig te maken. Veelal in kleur en met bewegende beelden.

Aan de andere kant hebben we ons kwartaalblad *de anti fascist*. Een blad waarvoor we ons zeker niet hoeven ter schamen. Probleem daarbij is echter dat het aantal leden/abonnees ieder jaar verder afneemt en daarmee de financiële mogelijkheden van de vereniging.

Nu zullen velen denken dat dat niet verwonderlijk is wanneer je de inhoud van het blad gratis op Internet aanbiedt. Helemaal waar, maar we kunnen niet meer om dit medium heen bij het verspreiden van onze vrijwel unieke mening - op een manier die jongeren aanspreekt.

Daarom treft u in dit blad artikelen aan die u misschien al op onze website gelezen heeft. Dit moet nu eenmaal omdat een gedeelte van onze lezers niet over Internet-mogelijkheden beschikt.

De redactie

De vergeten artiesten (2)

‘Tekst en muziek van mij!’

Annabelle Schouten

De publiciteit die nazi-artiesten als Johannes Heesters ten deel valt, overschaduwde de artiesten die het slachtoffer werden van het fascisme. Juist deze ‘vergeten artiesten’ verdienen volgens de redactie van de Anti Fascist alle aandacht. Deel 2 in een reeks, dit keer over de Duits-joodse cabaretier, componist en tekstschrijver Willy Rosen.

"Hiervandaan zag ik enkele transporten vertrekken, en nu word ik op het oude stalen spoor geworpen. Nu ga ik zelf aan boord met mijn rugzak. Onder ons gezegd, dit deugt niet." (Een afscheidsgedicht van Willy Rosen toen hij op transport werd gesteld naar Theresienstadt)

Als Willy Rosenbaum kwam hij op 18 juli 1894 ter wereld in Magdeburg. Al op jonge leeftijd leerde hij piano spelen. Van de muziek maakte hij in eerste instantie niet zijn broodwinning. Na het gymnasium te hebben afgerond ging hij in de leer bij een textielonderneming. De Eerste Wereldoorlog betekende voor Rosenbaum een omslag. Hij werd naar het oostfront in Rusland gestuurd en raakte daar gewond. Hij richtte zich vervolgens op vermaak voor zijn medesoldaten in een zogeheten ‘fronttheater’.

Het Berlijn in de roerige jaren 1920, ook bekend als de ‘roaring twenties’, gaven een podium aan de getalenteerde Rosenbaum. Hier toonde hij zich een veelzijdig artiest. Op diverse gebieden van de kleinkunst ontplooidde hij zich: cabaret, schrijven van liedjes en teksten voor film, optreden als pianist en zanger in theaters, bioscopen en op de radio. Beroemd werden zijn woorden waarmee hij zichzelf bij elk optreden aankondigde: ‘Tekst en muziek van mij!’. Niet alleen in Duitsland was hij een populaire artiest, ook in andere landen waar hij optrad, zoals Zwitserland, Denemarken, Tsjecho-Slowakije en Nederland. In 1931 nam hij zijn artiestennaam Rosen aan.

Rosens stralende ster aan de artiestenhemel werd in Duitsland gedoofd toen in 1933 de nazi’s aan de macht kwamen. Het werd hem en talloze andere bekende joodse artiesten verboden om nog langer in de theaterwereld actief te zijn. Rosen besloot daarop te emigreren, eerst naar Tsjecho-Slowakije en in 1937 kwam hij in Nederland terecht, in Scheveningen. Hier was hij vastbesloten zijn passie weer op te pakken en richtte samen met andere gevluchte Berlijnse artiesten het ‘Theater van de Prominenten’ op. Ondanks het feit dat hij om politieke redenen zijn beroep in eigen land niet meer kon uitoefenen, hield Rosen zich in zijn liedjes en teksten ver van politiek. In één van zijn programma’s was te lezen: "Wanneer u uw zorgen wilt vergeten, komt u naar ons, het theater zonder politiek".

Na de nazi-bezetting van Nederland vanaf mei 1940 en het doorvoeren van antisemitische maatregelen en wetten was Rosen ook hier zijn artiestenbestaan niet zeker. Joden werden afgezonderd op eigen scholen, in eigen wijken en ook in eigen theaters. Rosen ging bij de cabaretgroep van emigranten van de joodse Hollandsche Schouwburg. Een vriend probeerde een visa voor hem te regelen naar de VS, maar toen het land in 1941 in de oorlog betrokken raakte, ging dit plan niet door. Duitse vluchtelingen konden geen visa meer krijgen voor de VS.

De situatie in Nederland werd steeds grimmiger. In 1942 werd het ‘Theater van de Prominenten’ verboden. In hetzelfde jaar begonnen de nazi’s met de eerste deportaties van de joodse bevolking. Een jaar later werden Rosen en de laatst overgebleven joodse artiesten op transport gesteld naar Westerbork. Het was de nazi’s vooralsnog echter niet gelukt om zijn kunstenaarsgeest te breken. Ook in het doorgangskamp probeerde hij aanvankelijk door te gaan met theater. Hij schreef liedjes met teksten als: “Als je ongelukkig bent, heeft het leven geen betekenis; als je ongelukkig bent, dan glijd je uit en val je; daarom smeed ik je, geluk, om trouw aan me te zijn.”

Vanuit Westerbork werd Rosen gedeporteerd naar Theresienstadt. Voordat hij vertrok, schreef hij een afscheidsgedicht. De hoop op geluk had hij waarschijnlijk laten varen toen hij de beklemmende angst moest doormaken van iedereen in Westerbork: wie was de volgende voor transport richting het oosten? ‘Hiervandaan zag ik enkele transporten vertrekken, en nu word ik op het oude stalen spoor geworpen. Nu ga ik zelf aan boord met mijn rugzak. Onder ons gezegd, dit deugt niet.’

Uiteindelijk belandde de ooit gevierde Duitse artiest vanwege zijn afkomst in vernietigingskamp Auschwitz. Op 28 oktober 1944 werd hij vermoord in de gaskamers.

Helemaal vergeten is Rosen gelukkig niet. Theaterschrijfster Verona Forster maakte in 2006 een toneelstuk over zijn

leven. In zijn geboortestad Magdeburg is een straat naar hem vernoemd: de Willey-Rosen-Straße. Op internet zijn via YouTube (zoekterm 'Willy Rosen') twee liedjes van hem te beluisteren: 'Das find' ich reizend von Lulu' en 'Ich sitz den ganzen Tag an einem Radio'.

Bronnen:

<http://www.musik-antik-records.de/bio/01rosen/rosen.htm>

<http://typo3.ort.org/?id=122>

http://de.wikipedia.org/wiki/Willy_Rosen

Oorlogsverleden Heesters is nu wereldwijd bekend Verslag van de actie tegen zijn optreden in theater de Flint te Amersfoort

Bijna 100 oud-verzetstrijders, anti-fascisten en jonge communisten hebben op zaterdag 16 februari gedemonstreerd tegen het concert in de Amersfoortse Flint van de nazi-collaborateur Johannes Heesters. Het was de climax van een week waarin het Comité Heesters Raus en de AFVN rijkelijk de kans kregen in de media om het foute oorlogsverleden van Heesters in beeld te brengen. Niet alleen de regionale en landelijke pers had interesse, ook veel mediaorganisaties uit het buitenland wilden informatie, interviews en beeldmateriaal. Ook bij de Flint was er enorm veel pers. Overall rond het plein stonden reportagewagens en de woordvoerders van de organisatie maakten overuren. Het succes in de media van de anti-Heesters campagne, dat sinds vele jaren onovertroffen was, ging samen op met een demonstratie die strijdbaar en emotioneel was. Vooral het optreden van de AFVN-voorzitter Celine van de Hoek (88), zelf een overlevende van Auschwitz, maakte veel indruk. Spandoeken met teksten als "Mijn grootvader zat ook in Dachau" en "Nooit meer Fascisme", afgewisseld met fakkels, begroetten de bezoekers van het Heesters-concert die lang in de kou moesten staan omdat de theaterdirectie zo ongeveer de staat van beleg had uitgeroepen en het paspoort of rijbewijs van alle bezoekers, samen met hun toegangskaartje ging kopiëren.

Weliswaar is er geen poging gedaan om het concert binnen te verstoren, maar door de veiligheidsmaatregelen begon Heesters wel een half uur later en was er een enorme toestand bij de ingang met slechts één detectiepoortje, visitatie en zenuwachtige beveiligingsfunctionarissen. Van een relaxed avondje theater of een feestje zoals de lieden achter Heesters in gedachte hadden was zeker voor aanvang weinig te merken. Heesters kon zijn concert geven, maar van enig extra eerbetoon was geen sprake. Er was geen lintje en ook geen erepenning van de Gemeente Amersfoort, wat zeker een mogelijkheid was geweest als de protesten niet zo fel en breed gedragen waren geweest. De gemeente gaf wel steun aan het tegenconcert in de St. Aegten Kapel waar de Leo Smit Stichting composities speelde van joodse componisten die door de Nazi's werden vermoord. Dit concert werd door 125 mensen bezocht.

Bij de Flint kwam ook een groepje neofascisten opdagen dat van plan was om de actievoerders aan te vallen. Na wat provocaties greep de politie, die in grote getale aanwezig was, in en de extreem-rechtse Heesters-supporters werden

Jonge anti-fascisten met op hun ruggen de veelzeggende teksten: "Kamp Amersfoort slachtoffers wilden ook wel 104 worden. Deze wens werd hen ook niet gegund". En "Tolerantie... Vol voor asielzoekers, maar wel ruimte zat voor fascisten-profiteurs."

afgevoerd. De demonstratie werd afgesloten met anti-fascistische liederen gezongen door het koor van de CJB en de Nijmeegse zanger Raúl Tan Buru. Leden van het Comité Heesters Raus dankten de aanwezigen voor hun komst en gaven nog een keer aan dat het optreden van Heesters in Amersfoort, een paar kilometer van Kamp Amersfoort, nooit door had mogen gaan. Amersfoort zal het concert van Heesters niet snel vergeten en er zal zeker nog een politieke nasleep volgen. Het doel van de anti-Heesters campagne, steun geven aan de slachtoffers van het fascisme en bekendheid geven aan het opportunistische oorlogsverleden van de Nazivriend Heesters is zonder meer gehaald. Het standpunt waar de actie mee begon is niet veranderd; "Nooit weer fascisme", "Geen podium voor nazi-collaborateurs!"

Bert Bakkenes

Duitse anti-fascisten van de VVN-BdA waren ook met een spandoek aanwezig.

Het juiste, het goede

Met een rechte rug naar de het einde : 100 jaar geleden werd de in 1942 door de Nazi's vermoorde communiste en revolutionaire Olga Benario-Prestes geboren

Door Christina Fischer: Niet geïnteresseerd in een carrière:
Olga Benario, Berlijn 1927. Vertaling: Leo Schuwirth

“Een ieder die op de een of andere wijze aan de strijd deelnam die in 1917 begon en in 1989 verloren werd”, wordt door de burgerlijke media vervloekt en verachtelijk gemaakt, schreef Hermann L. Gremliza in oktober 2007 in het blad Konkret. “Het waren allemaal slechts gewone moordenaars en mensverachtters, revolutie en communisme waren slechts voorwendsels om hun defecte karakters te botvieren. Alleen bij Ernesto ‘Che’ Guevara is de bijzetting in dit criminele Panthéon mislukt. Ook het imago van de Duitse communiste Olga Benario is bij het publiek, gelukkig maar, voornamelijk positief. En dat terwijl zij desalniettemin een revolutionaire en een partizane was. En, nog erger: een agente van de Sovjet-Unie.

De rebelse

Voor het begaafde, zelfbewuste en daarenboven nog beeldschone meisje uit een degelijke joodse familie zouden vele deuren open zijn gegaan in de Republiek van Weimar. Maar carrière noch geld konden haar boeien. Haar vader, een sociaal-democratische advocaat, engageerde zich voor de hulpbehoevenden. Als jongmens las zij reeds in diens stukken. En voelde zij de behoefte, om meer te bereiken dan hem.

Met vijftien jaar werd zij al lid van de toen verboden Kommunistische Jugend. In 1925 ging zij naar Berlijn om voor de KJVD Berlijn-Neukölln en voor de KPD te werken. In haar levensonderhoud voorzag ze als stenotypiste voor de handelsvertegenwoordiging van de Sovjet-Unie. Zij leefde samen met de KPD-functionaris Otto Braun, op wie zij in München verliefd was geworden.

In 1926 werden beiden gearresteerd. Terwijl Olga na een voorlopige hechtenis van twee maanden vrijgelaten werd, hing Braun een proces wegens hoogverraad boven het hoofd. Met het oog daarop organiseerde zij een spectaculaire bevrijdingsactie: in april werd Braun door een groep leden van de communistische jeugdbeweging, die onder leiding van Olga stond, uit de Rechtbank voor Strafzaken ontvoerd. Een zaak, die de krantenkoppen haalde.

De partij organiseerde hun gezamenlijke vlucht naar Moskou, waar haar heldendaden reeds algemeen bekend waren. Olga werd in het Centrale Comité van de Kommunistische Jugend-Internationale (KJI) verkozen, leerde Russisch en doorliep een militaire training. Niet lang daarna was zij als instructrice van de KJI op pad in Europa. In 1931 verliet zij Braun.

In de val gelopen

In 1934 vertrouwde de Komintern haar de taak toe om de Braziliaanse revolutionair Luis Carlo Prestes naar diens land van herkomst te begeleiden, alwaar de “ridder van de hoop” de revolutie wilde voorbereiden. Zij reisden vermomd als burgerlijk echtpaar, maar werden al snel verliefd op elkaar.

De opstand tegen het dictatoriale regime van Getulio Vargas in november 1935, mislukte. De leiders moesten onderduiken. De meesten werden verraden en aangehouden, zo ook Prestes en zijn begeleidster.

Kort daarna werd de hoogzwangere Olga op een Duits schip gedeporteerd en aan het fascistische Duitsland uitgeleverd. Haar dochter Anita kwam in november 1936 in de Berlijnse vrouwengevangenis aan de Barnimstrasse ter wereld. De moeder van Luis Carlos Prestes, Leocadia, en zijn zus Ligia eisten de vrijlating van beide politieke gevangenen. Zij brachten internationale protesten op gang, en de Gestapo moest tenminste het kind aan de grootmoeder teruggeven. Anita Prestes leefde in de jaren zeventig in ballingschap te Moskou en werd in 1992 professor voor Braziliaanse Geschiedenis aan de universiteit van Rio de Janeiro.

Ongebroken

Olga Benario werd in 1938 naar het KZ Lichtenburg en aansluitend naar het KZ Ravensbrück gedeporteerd, waar zij in een afdeling met joodse vrouwen kwam. De zwaarste arbeid, vernederingen en *Bunkerhaft* heeft zij er uit-

Lees verder op blz. 23

Nog eenmaal Heesters – Het ware gezicht

Dit artikel is geschreven door de Duitse wetenschapper en schrijver Volker Kühn. Met zijn toestemming vertaald naar het Nederlands door Bert Bakkenes. Het is samengesteld uit het hoorboek “Gehuild met de Wolven” en het boek: “Der Kompaß pendelt sich ein“ over amusement en cabaret in Nazi-Duitsland, beide van de hand van Volker Kühn.

Voor de jaren dertig en veertig van de vorige eeuw geldt versterkt de oude waarheid dat niemand kan kiezen onder welke politieke en maatschappelijke omstandigheden men leeft en een beroep uitoefent. De gewetensnood waar een advocaat in kan geraken als na een wisseling van systeem – bijvoorbeeld van democratie naar dictatuur – plotseling onrecht als recht wordt gezien, is niet iets waar een artiest zo snel tegenop loopt. De artiest ziet zich meestal als kunstenaar en verder niets. Hij ziet zichzelf als a-politiek, en is er steeds op gespist om zichzelf aan nieuwe omstandigheden aan te passen, zoals hij heeft geleerd om nieuwe trends te accepteren, met zijn tijd mee te gaan, met alle wolven in het bos te huilen en iedere nieuwe mode op de voet te volgen. Als men op deze manier vooral op het verkrijgen van succes is ingesteld, kan het al snel zo zijn dat de bovengenoemde “aanpassingswoede” bepaalde moraal categorieën tot luxe bombardeert.

Dit geldt in het bijzonder voor de kunstenaarsaanhang, die in Nazi-Duitsland met liederen als “Bommen op Engeland” en het “Ruslandlied” de miljoenen Hitler-meelopers de maat sloegen, ze in stemming en op het rechte pad hielden, en ze met muziek het verderf in stuurden. Burgermoed was hun zaak niet. “Waar staat het geschreven,” vraagt Zarah Leander zich naïef af in haar Levensherinneringen, “dat uitgerekend artiesten verstand van politiek moeten hebben? Ik ben er bijna blij om dat men mij het etiket ‘politieke idioot’ heeft opgeplakt. Maar als dit ook werkelijk klopt moet men tegen mij geen loze aanklachten meer indienen met betrekking tot een politiek verdacht verleden.” [1]

Men liet haar inderdaad met rust, de lange roodharige dame uit Zweden. En alle anderen ook. Het Nazi Duitsland was nog niet in puinhopen verzonken of op de platenspelers draaiden al weer de oude vrolijke liedjes. En eerst in de bioscoop, maar later ook op televisie werden de filmsuccessen van toen gedraaid, zonder enige aanwijzing dat het propaganda minister Goebbels was, die deze “goede stemming” plande, voorbereide, in scène zette, regisseerde, vrij gaf en onder het volk bracht. In het Duitsland van de vijftiger jaren, toen men de mouwen opstroopte om het puin weg te ruimen en het welvaartswonder ontwikkelde, werden er geen ongemakkelijke vragen gesteld. Er werd niet gesproken over het recente verleden, hoe het zo was gekomen, wat er precies was gebeurd, en al helemaal niet over de schuld van individuele persoonlijkheden.

Deze vragen werden ook niet gesteld aan een man die al 80 jaar in Duitsland het moeilijke vak van het amusement uitoefent, en meer ervaren is dan wie dan ook. Toen Johannes Heesters midden jaren dertig zijn vaderland verliet en de Nederlandse grens overstak om in Duitsland zijn weg te vinden stonden zijn sterren om de top te bereiken

in een gunstige opstelling. Hij was jong, zag er goed uit, beheerste zijn vak, was geschikt voor zowel film als theater en gaf zich niet alleen op het podium of het witte doek uit als charmeur. Niets stond een sprookjes carrière in de weg, vooral ook omdat de grote stralende operettetenoren van die tijd, Richard Tauber, Joseph Schmidt en Max Hansen vanwege hun joodse afkomst werden vervolgd en uit Duitsland verdreven. Zijn eerste film “Der Bettelstudent” bracht ook meteen de doorbraak. Ook voor het UFA droompaar Johannes Heesters/Marika Röck. Niet alleen op het witte doek bewees de charmante Hollander zich als publiekstrekker.

In 1938 speelde hij voor het eerst de rol van Danilo in de “Lustigen Witwe” in het Gärtnerplatz-Theater in München. Hitler verschijnt in het theater met een groot gevolg en na de voorstelling overdekt hij Heesters met complimenten. “Hij meende het goed met mij,” herinnert zich de gevierde ster jaren later. “Hij kwam op me af, drukte me met beide handen de rechterhand en zei: ‘Ik dank u voor deze prachtige avond. De Lustigen Witwe is mijn lievelingsoperette, en u bent de beste Danilo, die ik ooit heb gezien!’” [2]

Dit soort lofprijzingen van de hoogste staatsmacht hadden altijd een prijskaartje. Heesters kan zich een “aantal optredens herinneren voor nationaal-socialistische doeleinden, waar men zich niet aan kon onttrekken.” [3]

Hij voerde zijn verplichtingen uit met de gebruikelijke operetteglimlach op zijn gezicht. Hier in komt ook geen verandering als de Nazi’s Nederland binnenvallen. Heesters trad in het “Wunschkonzert für die deutsche Wehrmacht” op, hij zingt voor de soldaten in lazaretten, gaat de straat op om geld in te zamelen voor de Winterhulp, bezoekt troepenonderdelen en geeft speciale voorstellingen voor de SS-Leibstandarte Adolf Hitler. In oktober 1940 is Goebbels aanwezig in het Admiralspalast in Berlijn voor een nieuwe uitvoering van de Lustigen Witwe. Alles verloopt zoals gepland. Na afloop noteert de propagandachef kort en bondig: “Goede voorstelling. Heesters en Ksirova.... Het soldatenpubliek is razend enthousiast.” [4]

Een half jaar later wordt het ensemble van het Gärtnerplatz-Theater in München, waar Heesters intussen in Benatzkys muzikale komedie “Axel an der Himmelstür” triomfen viert uitgenodigd om het nabij gelegen concentratiekamp Dachau te bezoeken. “Voor een rondleiding in het kamp”, zo als Heesters zich later herinnert. “Vandaag noemt men dit Open Dag.” [5] Hoe deze “Open Dag” er precies heeft uitgezien valt op te maken uit een fotoserie die de SS heeft gemaakt ter ere van het hoge bezoek. We zien Heesters in begeleiding van de kampcommandant SS-Obersturmführer Alex Piorkowski, tijdens een rondgang door het kamp, Heesters in een werkplaats voor een buste van Hitler, Heesters bij de soepketels en het koude buffet, Heesters op de appelplaats en Heesters voor de barakken in het kamp. Op de achtergrond speelt een gevangenenorkest ter begroeting van de gasten; uitgemergelde kaalgeschoren gestalten in gestreepte concentratiekamppakken. In 1978 laat Heesters weten dat het kamp er wat hem betreft uitzag als een “typisch soldatenkamp:” “Het zag er uit als een Arbeitsdienst of Hitler Jugendkamp

die we vaak in de bladen tegenkwamen.” [6] Vijftien jaar later, en met wat meer afstand weet hij al wat meer: “We wisten wel dat steeds opnieuw collega’s voor straf in het concentratiekamp Dachau werden gestopt, omdat ze hun misprijzen geuit hadden. God zij dank kwamen de kunstenaars steeds weer vrij.” [7]

Ook deze inschatting van hoe het Nazi tuig in de concentratiekampen met kunstenaars en andere gevangenen omging die daar op politieke of racistische gronden gevangen werden vastgehouden komt niet overeen met de werkelijkheid van de geschiedenis. Immers, een paar maanden voor de “Open Dag” toen Heesters het kamp bezocht, werd Lehár-librettist Fritz Grünbaum, ook een beroemde conferencier in Wenen en Berlijn, in Dachau doodgemarteld. Tot de artiesten die hun periode in concentratiekampen niet overleefden behoorden veel collega’s van Heesters: Mia Werber en Louis Treumann, Eugen Burg, Siegfried Translateur, Mathilde Sussin, Ernst Arndt stierven in Theresienstadt, Jura Soyfer, Theodor Waldau en Manfred Voss in Buchenwald, Paul O’Montis kwam in Sachsenhausen om het leven, Herta Felden in Ravensbrück, Moriz Seeler in het Getto van Riga, Fritz Spira in Ruma, Hans Meyer-Hanno in Bautzen, Alfred Heinen en Kurt Lilien in Sobibor, Edgar Weil in Mauthausen, Manfred Greiffenhagen in Dachau. Willy Rosen, Kurt Geron, Max Ehrlich en Franz Engel stierven in de Gaskamers van Auschwitz, net als Guido Gialdini, Otto Bernstein en Mara Rosen, Franz Egon Klein en Richard Fall, Myra en Leo Strauß, Peter Hammerschlag en Walter Lindenbaum, Dora Gerson en Alice Dorell, James Klein en Cläre Arnstein, Ben Spanier en Fritz Grünne, Geza Weisz, Liesl Frank en Hermann Feiner.

Ook onder de meer dan 100.000 Nederlanders die door de Nazi’s naar concentratiekampen werden gevoerd waren veel toneelspelers, zangers en zangeressen: zangeres Esther Philipse werd in Auschwitz vergast, de Tenor Michel Gobets stierf in Dachau, het populaire zangduo “Johnny and Jones” kwam in Bergen-Belsen om. Maar enkelen kwamen om omdat ze hun misprijzen hadden geuit, de meeste werden vermoord omdat ze niet van arische afstamming waren, zo als het heette. Hetzelfde overkwam de uitzonderlijke joodse librettist en tekstschrijver van de Lehár-operette: Fritz Löhner, die het “Land des Lächelns” en “Friederike” schreef, kwam in Auschwitz om het leven, Bela Jenbach, de Auteur van de “Zarewitsch”, stierf in 1943 in een schuilplaats waar hij zich voor de Nazi’s verborgen hield.

Fritz Hirsch, de voor Hitler naar Nederland gevluchte chef van het beroemde Hirsch-operette- Ensemble, een goede vriend van Heesters, die de zanger indertijd voor zijn brui-loft had uitgenodigd en hem in 1938 nog eenmaal terughaalde naar Nederland om onder zijn regie in Amsterdam en Den Haag in “Gräfin Mariza” successen te vieren, heeft de Nazi-tijd niet overleefd. Hij stierf in het concentratiekamp Mauthausen. Hugo Helm, de assistent van Hirschs en impresario werd in Auschwitz vermoord.

Ook Paul Morgan, de schrijver van de teksten die Heesters na de bezichtiging van Dachau voor het vermaak van de SS-bewakers ten gehore bracht, de auteur van de muzikale komedie “Axel an der Himmelstür” waarmee Heesters de bewakers “vrolijke en heldere uurtjes” bezorgde

was toen allang vermoord. Hij ging in 1938 gekweld ten gronde in Buchenwald. In Dachau werden de Benatzky liederen nog eenmaal ten gehore gebracht, de auteur van de liederen, waaronder: “Ich bin ein Star, ein Kinostar”, “Der Dumme hat’s Glück”, “Mein schönes Fräulein, gute Nacht” en “Gebundene Hände”, werd als onbekend aangegeven.

Heesters heeft altijd bestreden dat hij voor de SS is opgetreden, ook nog toen het in leder gebonden fotoalbum weer opdook met daarin 50 foto’s van het bezoek. Het fotoalbum bevatte ook een boodschap aan het Gärtnerplatz- Ensemble van de concentratiekampcommandant: “Ik draag dit op aan de lieve artiesten die ons op 21-5-1941 met een vrolijke en heldere namiddag in concentratiekamp Dachau veel plezier bezorgden,” Piorowski, SS-Sturmbannführer” [8]

Maar er zijn getuigen die het concentratiekampoptreden van Heesters en zijn gezelschap, inclusief het orkest en het ballet, meegemaakt hebben. Aan commandant Piorowski kunnen we het niet meer vragen. Hij werd in 1947 voor een Amerikaanse rechtbank gebracht, ter dood veroordeeld en opgehangen. Maar Viktor Matejka de langjarige cultureel vertegenwoordiger in Wenen, kan het zich nog goed herinneren. Hij kreeg in die tijd als gevangene in Dachau een speciale opdracht toegewezen, om het toneelgordijn te bedienen. “Het ging om een operette, een typische Heesters operette. Het was een reizend gezelschap, dat door de SS was aangetrokken. Ook als front-theater in de concentratiekampen. Ze speelden alleen voor de SS, niet voor de gevangenen.” [9]

Voetnoten:

[1] Zarah Leander: *Es war so wunderbar*, Ullstein-Verlag, Frankfurt/M, Berlin, Wien, 1983

[2] Johannes Heesters: *“Es kommt auf die Sekunde an”*, Goldmann Verlag München, 1980

[3] Johannes Heesters: *“Ich bin gottseidank nicht mehr jung”*, Edition Ferenczy bei Bruckmann Verlags KG, München, 1993

[4] Goebbels-Tagebuch, Eintrag vom 22.10. 1940

[5] Johannes Heesters: *“Es kommt auf die Sekunde an”*, Goldmann Verlag München, 1980

[6] Johannes Heesters: *“Es kommt auf die Sekunde an”*, Goldmann Verlag München, 1980

[7] Johannes Heesters: *“Ich bin gottseidank nicht mehr jung”*, Edition Ferenczy bei Bruckmann Verlags KG, München, 1993,

[8] Een kopie is in het bezit van de auteur

[9] Viktor Matejka in een TV-interview met de auteur op 18. 5.1990

Voor meer info over onze actie "Heesters raus", verwijzen wij u naar onze website : www.afvn.nl

Daar vindt u onder ARCHIEF bij de Actuele artikelen er driemaal één met de naam Heesters. Daar vindt u krantenartikelen, en uitzendingen via radio en Tv die aandacht besteed hebben aan deze succesvolle actie.

HET RIJKSDAGBRANDPROCES

21 september tot 22 december 1933

De ontmaskering van het fascisme

De door de fascistten zelf in scène gezette Rijksdagbrand die het Hitlerregime voor zijn doel nodig had, wilden ze met een groot schijnproces tegen de aangeklaagde communisten -als tweede acte van de anti-communisten veldtocht - bekronen. Dat mislukte grondig. Het door de nazi's voorgeleide offer, Georgi Dimitroff, een Bulgaarse revolutionair, lid van de communistische internationale, werd zelf aanklager.

Voor het gerecht ging Dimitroff met zijn indringende vragen naar onweerlegbare feiten, met zijn ontmaskering van leugenachtige of onder druk gezette getuigen en met zijn aanklacht dat alleen een fascistisch systeem zo'n provocatie nodig had, in het offensief. Ondanks repressieve maatregelen tegen hem, ondanks fascistische rechters en daarmee gelijk te schakelen publiciteits-media, stortte de aanklacht tegen hem ineen, werd zijn ontmaskering van de werkelijke brandstichters overal bekend, moest het fascistische Hitlerregime een geweldige nederlaag incasseren en de communisten vrijlaten. Een wereldwijde campagne van solidariteit, bijzonder ondersteunt door het door de KPD uitgegeven bruinboek en het Londense tegenproces, hielpen de ten onrechte aangeklaagden te bevrijden.

Dimitroff tegen Göring

Göring:

"De recherche zal alle aanwijzingen natrekken, maakt u niet ongerust. Ik moet alleen vaststellen: Is die misdaad buiten de politieke sfeer gepleegd of is het een politieke misdaad. Volgens mij is het een politiek misdrijf en tevens

is het mijn overtuiging dat de misdadigers in uw partij gezocht moeten worden".

Hij schudt zijn vuist tegen Dimitroff en schreeuwt:

"Uw partij is een partij van misdadigers die men vernietigen moet! En als het gerechtelijk onderzoek zich in deze richting heeft laten beïnvloeden, dan heeft men alleen in de juiste richting gezocht".

Dimitroff:

"Is het de heer Ministerpresident bekend dat de partij 'die men vernietigen moet', het zesde deel van de aarde regeert, namelijk de Sowjet-Unie, dat deze Sowjet-Unie diplomatieke, politieke en economische betrekkingen met Duitsland onderhoudt en dat die economische overeenkomsten honderdduizenden Duitse arbeiders ten goede komen?"

Voorzitter van de rechtbank tegen Dimitroff:

"Ik verbied u hier communistische propaganda te bedrijven".

Dimitroff:

"De heer Göring bedrijft hier nationaal-socialistische propaganda".

Hij keert zich naar Göring en vervolgt:

"Deze bolsjewistische wereldbeschouwing heerst in de Sowjet-Unie, in het grootste en beste land van de wereld en heeft hier in Duitsland miljoenen aanhangers onder de beste vertegenwoordigers van het Duitse volk. Is het bekend..."

Göring brullend:

"Ik zal u vertellen wat het Duitse volk bekend is, dat u zich hier onbeschaamd gedraagt, dat u hierbinnen geko-

men bent om de Rijksdag in brand te steken. Maar ik ben niet hier om voor u als voor een rechter te staan, om van u verwijten aan te horen. U bent in mijn ogen een smeerslap die direct aan de galg behoort te hangen".

Dimitroff:

"U heeft nogal angst voor mijn vragen, niet meneer de Minister-President?"

Dimitroff tegen Goebbels

Dimitroff:

"Heeft de getuige niet zelf via de radio, niet alleen de communistische, maar ook de sociaal-democratische partij als aanstichter van de brand genoemd?"

Volgens deze rede, en de verklaringen van minister Göring en andere regeringspersonen, waren de aanstichters van de brand niet alleen de communisten, maar ook de sociaal-democraten."

President van de Rechtbank:

"In hoeverre staat dit in verband met de vraag wie de Rijksdag in brand heeft gestoken?"

Goebbels:

"Ik wil die vraag graag beantwoorden. Ik heb de indruk dat Dimitroff voor deze Rechtbank propaganda voor de communistische- respectievelijk sociaal-democratische partij wil maken en hen wil verdedigen. Ik weet wat propaganda is en hij kan zich de moeite besparen om mij door zulke vragen in verwarring te brengen. Dat zal hem niet gelukken. Als wij de communisten als de daders aanwijzen, is daarmee tevens de vaste verbinding met de sociaal-democratie bedoeld. Voor ons bestaat het verschil tussen beide partijen alleen in de tactiek en het tempo, niet in hun streven. Als we dus het communisme als uiterste vorm van het marxisme als aanstichters van de Rijksdagbrand ontmaskeren, dan is daarmee natuurlijk ook, met de communistische partij, de sociaal-democratie vernietigd."

Dimitroff:

"Al deze vragen hangen samen met de politieke aanklacht tegen mij. Mijn aanklagers hopen door middel van de Rijksdagbrand een gewelddadige verandering van de Duitse wetgeving te bereiken. Ik vraag me af welke wet er op 30 januari en op 27 februari in Duitsland van kracht was".

Goebbels:

'De wet van Weimar was van kracht. De veranderingen zullen we niet aan de communisten overlaten, dat hebben we onszelf beloofd'.

Dimitroff:

'Dat is een bewijs dat u de wet niet eerbiedigt'.

Uit Dimitroffs slotwoord

Dimitroff:

"Wat hebben de gerechtelijke onderzoeken opgeleverd, mijne heren rechters? De leugen dat de Rijksdagbrand een communistische zaak was, is volkomen ontze-

nuwd. De Rijksdagbrand staat in geen enkele verbinding met de KPD, niet direct en niet indirect, ook met geen demonstratie, geen te stellen daad, met niets van dien aard. Dat werd door de gerechtelijke bewijsvoering abso-luut bewezen. De hele inzet was in deze tijd: In verweer tegen het opkomende fascisme. De KPD probeerde het verzet van de massa, de verdediging te organiseren.

Het is nu bewezen dat de Rijksdagbrand een aanleiding, een aanloop tot een groots opgezette vernietigings-veldslag tegen de arbeidersklasse en haar voorhoede de KPD, was. Van deze samenhang is ook de noodveror-dening van de Duitse regering van 28 februari 1933 een bewijs. Deze werd onmiddellijk na de brand afgekondigd. Bestudeert u dat document. Wat staat daarin?"

Daarin leest u dat verschillende wetsartikelen, namelijk de artikelen over vrijheid van organisatie, de onschend-baarheid van de persoon, de woning enzovoort, buiten werking gesteld worden. Dat is het wezen van de nood-verordening, de werkelijke bedoeling. Een veldtocht tegen de arbeidersklasse."

President interrompeert:

"Niet tegen de arbeidersklasse, maar tegen de commu-nisten".

Dimitroff:

"Ik moet zeggen dat op grond van deze Noodverordening niet alleen communisten, maar ook sociaal-democrati-sche en christelijke arbeiders gearresteerd worden en hun organisaties verboden. In de politieke situatie van deze periode (begin 1933) zijn er twee hoofdpunten: Het streven van de nationaal-socialisten naar de alleen-heer-schappij en daartegen het optreden van de communisti-sche partij dat er op gericht was een eenheidsfront van arbeiders te formeren.

Naar mijn mening blijkt dit ook duidelijk uit het gerech-telijk onderzoek van dit proces. De nationaal-socialisten hadden een afleidingsmanoeuvre nodig, om de opmerk-zzaamheid van de moeilijkheden in de binnenlandse gele-deren af te wenden en het eenheidsfront van de arbeiders te doorbreken."

50 jaren later

We zijn bijna 50 jaar later in het Gerechtsgebouw te Leip-zig waar het proces gevoerd werd. Het gebouw is nu het Dimitroff-museum. We zijn er op zaterdagmiddag. Later lezen we op onze entree-biljetten dat het dan na 2 uur ge-sloten is. Wij worden er niet op attent gemaakt. De Neder-landse bezoekers tonen zo'n belangstelling en herkennen zoveel van het tentoongestelde, dat de mensen begrijpen met voor-oorlogse anti-fascisten te maken te hebben. Aan het einde van de rondgang worden we in de Rechtszaal ge-voerd. Precies nog zoals deze was in 1933. We gaan langs de zijkant zitten en terwijl een paar dames vertellen, zien we ze zitten.

De verdachten, de rechters, de bewakers en de pers. We hebben deze zaal al dikwijls gezien op films en foto's en weten hoe het was. Om hier te zijn is een belevenis die we

niet graag gemist zouden hebben. Om hier te zitten en de sfeer die zo goed bewaard is, te kunnen voelen. Dan zet men een geluidsinstallatie aan en we horen de bijpassende geluiden. De Rechters, Dimitroff en Göring. Het geschreeuw van deze fascist, buiten zinnen van woede door de verdediging van Dimitroff. De dames vertellen nog hoe op de stoep van dit gebouw Hitler aan het dol gemaakte volk vertelde dat de aangeklaagden hun straf aan de galg zouden ondergaan.

In deze Rechtszaal werd Dimitroff vrijgesproken. Toen hij als vrij man de trappen afliep, werd hij beneden in de hal opnieuw gearresteerd, in 'Schutzhaft' genomen. Wij weten de goede afloop voor hem, zijn uitlevering aan de Sowjet-Unie, die de statenloze Bulgaar het staatsburgerschap had verleend. Het fascisme was toen nog niet sterk genoeg om hem te vermoorden. 12 Jaar later schoot Hitler zichzelf een kogel door het hoofd en namen Göring en Goebbels een gifpil in om de afrekening aan de galg te voorkomen. De geschiedenis had toen bewezen dat fascisme zelfs voor de grootste kopstukken nadelig is.

Tijdens ons bezoek aan het museum vertelde men dat de moeder van Dimitroff, die tijdens het proces was overgekomen, door de Nederlandse advocate Bakker-Noord dikwijls was opgevangen. Weet iemand van onze lezers daarvan meer?

Bij de tentoonstelling was ook een vitrine met boeken die toen over het proces uitkwamen in verschillende talen. Ook het Bruinboek. Niets echter in het Nederlands. Kan iemand zich daarvan nog wat herinneren? Wie heeft nog zulke uitgaven?

HET LONDENSE TEGENPROCES

Op 20 september 1933 opende in Londen een onderzoek-commissie een tegenproces van het Rijksdagproces. Onder voorzitterschap van de Britse hoofdprocureur D.N. Fritt hoorde de commissie juristen van naam uit vele landen. Te midden van hen was hoogstens één communist, twee of drie waren sociaal-democraat en de overigen liberaal. Er bij was ook uit Amerika, Garfield Hays, verdediger van Sacco en Vanzetti.

Op de manier van een Engels Gerechtshof - vandaar de naam Londens tegenproces - hoorde en beoordeelde deze niet officiële commissie in openbare zittingen de getuigenverklaringen van alle getuigen die zij buiten Duitsland konden horen. Spoorde tegenstrijdigheden in de officiële nazi-berichten op, onderzocht de politieke situatie van de verkiezingen van 5 maart van dat jaar, het conflict tussen nazi's en Duits-nationalen, de voorgeschiedenis van Van der Lubbe en bewezen de onweerlegbare alibi's van aangeklaagden.

Daarbij speelden twee wezenlijke leugens van de nazi's een rol. Naar aanleiding van de bewering dat Van der Lubbe bekend had dat hij lid van de

communistiche partij was, bewees de commissie dat de Nederlander in 1931 uit de partij ging en daarna openlijk anti-communistisch en zelfs fascistisch stelling nam. Zo sprak hij in oktober

1932 op een fascistische reünie. De Nederlanders Plasmeyer en Van Zanten verklaarden o.a. dat Van der Lubbe zich op een vergadering van stakende taxi-chauffeurs te Leiden, eerder fascistisch dan communistisch uitliet.

Ook de leugen dat in het Karl Liebknechthuis - de zetel van de KPD - materiaal gevonden was dat opriep tot terroristische acties, werd weerlegd. De commissie wees er op dat dat gebouw sinds 17 februari door de politie bezet was en meerdere huiszoekingen in het bijzijn van een KPD-vertegenwoordiger zonder gevolg bleven. Pas op 24 februari, en wel tijdens een huiszoeking waarbij geen KPD-vertegenwoordiger aanwezig was, werden de genoemde documenten gevonden, terwijl de aangekondigde openbaarmaking 'binnen de kortste tijd' tot nu toe niet plaats had. De commissie noemde daarom alle daarop betrekking hebbende bewijzen "niet bewezen", ja zelfs "verdachtmakingen".

De commissie kwam tot de slotconclusie dat van de bewijzen waarop de medeplichtigheid van de KPD was gegrond, de eerste onwaar en de tweede, op zijn zachts gezegd, onwaarschijnlijk was. Zij betoogde op grond van de tot nu toe getoonde documenten de vier aangeklaagden niet alleen volkomen onschuldig, maar ook, vrij van iedere verdenking van enige verbinding met de Rijksdagbrand waren.

De commissie onderzocht ook de rol van Göring en stelde vast dat zoals Fritt het formuleerde - "De brand een onder medeplichtigheid van Göring doorgevoerde nazi-provocatie was, die de nazi's de mogelijkheid moest geven hun belangrijkste tegenstanders te vernietigen en de macht te grijpen". Dit oordeel, aan de vooravond van de Rechtszitting in Leipzig, bleef niet zonder uitwerking op het proces dat 21 september begon.

Het Londense tegenproces was een deel van de strijd van de democratische wereldopinie tegen de nazibrandstichters, dat op zichzelf een deel van de anti-fascistische strijd onder leiding van de internationale arbeidersklasse was.

Israëlische mensenrechtengroep stelt vast : Palestijnen hebben recht op een oneerlijk proces

Vrijwilligers van de mensenrechtenorganisatie Yesh Din onderzochten in hoeverre de Israëlische krijgsraad op de westelijke Jordaanoever het recht op een eerlijk proces naleeft. Onder het recht op een eerlijk proces valt het recht van de gedaagde om te weten waarvan hij/zij wordt beschuldigd, het recht om een effectieve verdediging voor te bereiden en het uitgangspunt dat iemand onschuldig is tot het tegendeel is bewezen.

Hun gegevens verkregen de onderzoekers door meer dan 800 hoorzittingen bij te wonen, uit informatie die het Israëlische leger hen verstrekke, uit interviews met medewerkers van de rechtbank en met advocaten en door aanvullend onderzoek. Uit het rapport van Yesh Din blijkt dat de Israëlische rechtspraak op de Westoever in alle opzichten ernstig tekortschiet. (Ingekort)

Als terroristen beschouwd

Een belangrijke voorwaarde voor een eerlijk proces is dat de verdachte als onschuldig wordt beschouwd totdat het tegendeel bewezen is. Voor een Israëlische militaire rechtbank echter is een onbevooroordeelde houding ten opzichte van burgers die verdacht worden van aanvallen op het Israëlische leger of de staat Israël een moeilijk punt. De rechters kunnen zich er niet los van maken dat ze zowel Israëli als militair zijn.

In het rapport wordt ondermeer een rechter aangehaald die zich lovend uitlaat over de rechtspositie van de Palestijnse gevangenen. Hij beschouwt hen als zelfmoordenaars en terroristen en dat terwijl het Israëlische rechtssysteem hen zo respectvol zou behandelen. Op de vraag of het allemaal zelfmoordenaars zijn, zegt de rechter: “De meeste wel. Het zijn terroristen die zichzelf opblazen. Ze zijn opgepakt toen ze op het punt stonden een zelfmoordaanslag te plegen en ze hebben dat ook bekend”. Yesh Din onderzocht van welke zaken de verdachten werden beschuldigd. Van de 43.000 aanklachten die in de jaren 2002 tot 2006 werden ingediend, had ongeveer een derde te maken met kwesties van veiligheid. De overige aanklachten betroffen andere misdrijven waaronder ook verkeersdelicten. Van de aangeklaagden werd 1% beschuldigd van moord en 4% van poging tot moord. In slechts 23 van de 9123 zaken die in 2006 voorkwamen, werd de verdachte onschuldig bevonden.

Een andere indicatie van de vooringenomenheid van de rechters is de lengte van de voorgeleiding. Yesh Din berekende dat de onderzochte 118 voorgeleidingen (waarbij hechtenis van de verdachten met gemiddeld 10 dagen werd verlengd) gemiddeld slechts drie minuten en vier seconden duurden.

Het is daardoor moeilijk voor te stellen dat de militaire rechters onbevooroordeeld zijn. (Ingekort)

Zittingen niet openbaar

De openbaarheid van de rechtspraak is een fundamenteel principe van het recht op een eerlijk proces. Als de buitenwereld geen kennis kan nemen van de rechtsgang wordt de kans op rechterlijke dwaling groter. Ook volgens de militaire wetgeving zouden zittingen openbaar moeten zijn zonder voorwaarden vooraf. In de bezette gebieden wordt het echter in principe maar twee familieleden van de verdachte toegestaan in de rechtszaal aanwezig te zijn. Afgezien daarvan worden vonnissen van de militaire rechtbank nooit gepubliceerd.

Aanklacht in geheimtaal

Een andere voorwaarde voor een eerlijk proces is dat de verdachte weet waarvan hij wordt beschuldigd. Deze informatie dient te worden verstrekt in een taal die hij begrijpt. Ook aan deze voorwaarde voldoet de militaire rechtbank bij lange na niet. Verdachten en hun advocaten weten bij de eerste voorgeleiding niet wat de aanklacht is, terwijl ze wel hun verweer klaar moeten hebben. De voertaal is Hebreeuws, wat de meeste verdachten spreken noch verstaan. Uit onderzoek van Yesh Din blijkt ook dat vertalingen in veel gevallen onzorgvuldig en onvolledig

zijn. Ook de aanklacht wordt in het Hebreeuws voorgelezen. Verder wordt het recht op een advocaat met voeten getreden. Palestijnse advocaten van de westelijke Jordanoever krijgen meestal geen toegang tot hun cliënt als deze in Israël gevangen zit. Palestijnse advocaten uit Oost-Jeruzalem en Israëlische advocaten krijgen die toestemming wel, maar worden desondanks vaak tegengewerkt. Ook hebben noch Israëlische noch Palestijnse advocaten inzage in de actuele regels en regelingen waarop ze hun verweer zouden kunnen baseren en waarmee ze hun cliënten over hun verweer zouden kunnen adviseren. (Ingekort)

Schuldbekentenis

Het recht op weerlegging van bewijs en getuigenverklaringen is bij de militaire rechtbank nagenoeg afwezig. In 2006 bijvoorbeeld werden slechts 130 van de 9123 zaken (nog geen 1 ½ %) afgerond na een volledige bewijsvoering, waarbij ook getuigen werden gehoord. In plaats daarvan werkt de rechtbank op basis van strafvermindering in ruil voor een schuldbekentenis: dit was in maar liefst 95% van de zaken het geval. De redenen hiervoor zijn divers.

Uit rapporten van mensenrechtenorganisaties blijkt dat (fysieke) bedreigingen van gevangenen een rol spelen. Het gebrek aan mogelijkheden om advies in te winnen bij hun advocaat (ook tijdens de verhoren) en de kans dat het verzamelen en presenteren van bewijs veel tijd vergt, waardoor het voorarrest wel jaren zou kunnen duren, zijn mede gezien de hoge werkdruk bij de rechtbank redenen waardoor zo'n schuldbekentenis wel zo snel en efficiënt is. (Ingekort)

Waardeloos systeem

Een advocaat die niet kan zorgen voor strafvermindering in ruil voor een schuldbekentenis, loopt het risico zonder werk te komen. De Palestijnse advocaat Jamal Mahamed

zei: "We zijn onderdeel van het systeem, want als je daar niet in meegaat willen ze je niet meer. Je reputatie bij de familie van de aangeklaagde is beschadigd. Ze zullen zeggen dat je geen goede advocaat bent, dat jouw cliënten zware straffen krijgen en dat de rechtbank je verdediging niet accepteert. Op zo'n moment kiest een advocaat voor strafvermindering in ruil voor een schuldbekentenis. Dergelijke afspraken maken deel uit van het systeem. Een waardeloos systeem – excuses voor mijn bewoordingen – omdat je er wel deel van uit moet maken. Als je dat niet doet, lig je eruit."

Ongelijkheid

In de bezette gebieden bestaan verschillende rechtssystemen voor Israël's en Palestijnen. Stel dat een Israëlische inwoner van de nederzetting Itaman en een Palestijnse inwoner van het naastgelegen dorp Beit Furiq beiden worden verdacht van doodslag. De Israëlische zal in dit geval volgens Israëlisch recht binnen 24 uur voor de rechter verschijnen, die zijn voorarrest steeds 15, maar maximaal 30 dagen mag verlengen. De Palestijn echter zal volgens militair recht maximaal 8 dagen in voorarrest moeten wachten voordat hij voor de rechter komt, waarbij zijn voorarrest steeds met maximaal 30 dagen verlengd kan worden. De Israëlische verdachte wordt berecht door de politierechtbank in Kfar Saba, de Palestijn daarentegen door de militaire rechtbank in Salem. De Israëlische wordt berecht volgens de regels van de Israëlische strafwet en kan maximaal 20 jaar gevangenis krijgen, terwijl de Palestijn wordt berecht volgens een veiligheidsorder en maximaal levenslang kan krijgen.

Bron:

De Brug. Een uitgave van Steuncomité Israëlische Vredesgroepen en Mensenrechtenorganisatie (SIVMO)

Oorlogsmisdadiger Boere toch nog aangeklaagd

Door Bert Bakkenes

Het heeft 63 jaar geduurd, maar het ziet er nu toch naar uit dat de Nederlandse SS oorlogsmisdadiger Heinrich Boere nog voor zijn misdaden zal moeten boeten. Boere, die intussen 86 is, is in Nederland na de oorlog ter dood veroordeeld voor een drievoudige moord, maar het vonnis is nooit uitgevoerd omdat hij naar Duitsland ontsnapte.

Heinrich Boere werd al als 18-jarige, tegen het einde van 1940, lid van de Waffen SS. Hij nam deel aan de aanval op de Sovjet-Unie in 1941 en kwam later terug naar Nederland waar hij lid werd van het zogenaamde Kommando Feldmeijer, ook wel bekend als Kommando Silbertanne. Het ging hierbij om een doodseskader dat in het leven was geroepen om wraak te nemen als het Nederlandse verzet een Nazi uitschakelde. Het was de gewoonte in deze groep, die bijna helemaal uit Nederlanders bestond, om

Nazi Heinrich Boere

voor iedere uitgeschakelde Nazi drie Nederlanders te vermoorden. Heinrich Boere, die in 1921 geboren werd als zoon van een Nederlandse vader en een Duitse moeder, was een leidend lid van het Kommando Silbertanne, en tussen juli en september 1944 schoot hij drie ongewapende Nederlandse burgers dood. Het ging hierbij om drie mannen, Bicknesse, De Groot en Kusters. In totaal maakte het doodseskader zeker 54 slachtoffers.

Na de oorlog gaf Boere tijdens zijn krijgsgevangenschap toe dat hij de 3 moorden had gepleegd. Hij was er zelfs trots op. Om een proces, en zijn straf te ontlopen nam hij de wijk naar Duitsland waar hij dezelfde route volgde als een

aantal andere Nederlandse oorlogsmisdadigers die zich veilig voelden onder de vleugels van hun voormalige heer en meesters. In 1949 veroordeelde een rechtbank in Den Haag Boere ter dood in zijn afwezigheid. Later werd de straf omgezet in een levenslange gevangenisstraf. Boere trok zich van dit alles niets aan. Waar hij precies in Duitsland verbleef in die eerste jaren is niet bekend. Wel staat het vast dat hij vanaf 1954 officieel in Duitsland woonde. Zonder dat zijn ware identiteit bekend werd leefde hij jarenlang ongestoord in Eschweiler en verdiende zijn brood als mijnwerker. De oorlogsjaren en zijn misdaden leken voorgoed vergeten.

Maar Boere wordt uiteindelijk ontmaskert door journalisten die bij hem aanbellen en vragen beginnen te stellen over zijn oorlogsverleden. Heinrich Boere wil hier absoluut niet over spreken. Hij bijt de journalisten toe dat hij zich niet goed voelt. Hij voegt er aan toe dat de oorlog zo lang geleden is dat hij er niets meer van weet. Boere mag zijn misdaden vergeten of verdrongen hebben, maar de families van de slachtoffers kunnen zich maar al te goed herinneren aan rol die de SS'er in die jaren speelde. Teun de Groot, nu 75, weet nog precies wat zijn vader, een rijwielhandelaar ook genaamd Teun, is overkomen. "Op een zondagmiddag in september 1944 werd er bij ons thuis in Voorschoten aan de voordeur gebeld. Mijn vader ging open doen. Hij was nog in pyjama en liep snel de trap af. Voor de deur stonden twee mannen. Ze vroegen mijn vader naar zijn Persoonsbewijs. Op dat moment trokken ze pistolen, en schoten mijn vader, die totaal onschuldig en ongewapend was, neer in de deuropening." Teun was 11 jaar toen Boere deze moordaanslag uitvoerde, samen met de SS'er Hendrik Kromhout. Later gingen de twee SS'ers naar het appartement van F. W. Kusters. Ze dwongen hem om in hun auto plaats te nemen en reden naar Wassenaar. Ze stopte de auto, zogenaamd omdat ze een lekke band hadden en schoten de man dood terwijl hij buiten de auto op straat stond. Hij raakte gewond in de nek en zakte tegen de omheining van een villa in elkaar.

Maarten Bicknese, de kleinzoon van een andere slachtoffer vind het onacceptabel dat Heinrich Boere gewoon vrij rondloopt. Zij grootvader, een apotheker uit Breda, werd door Boere doodgeschoten op 14 juli 1944. Maarten heeft zijn grootvader nooit gekend, maar dat weerhoudt hem er niet van om als medeaanklager tegen Boere voor het gerecht te verschijnen. Hij voelt dit als een verplichting tegenover zijn familie. Boere's betrokkenheid bij de moord op Fritz Hubert Ernst Bicknese staat duidelijk beschreven in het dossier van de rechtbank. Boere was met een andere SS man, Jacobus Petrus Besteman, de apotheek binnen gegaan in burgerkleding. Hij vroeg de man in de winkel of hij Bicknese was. Toen de man dit bevestigde trok Boere een pistool en vuurde 2 of 3 kogels op de man af. Besteman schoot ook nog 2 of 3 keer toen de apotheker al op de grond lag. De families van de slachtoffers komen steeds

terug op dezelfde vraag: Waarom heeft Boere zijn straf zo lang kunnen ontlopen?

In 1980 vroeg de Nederlandse regering om de uitlevering van Boere, maar de Duitse autoriteiten weigerden. Boere had tijdens de oorlog de Duitse nationaliteit aangenomen, een normale gang van zaken voor SS'ers. Het feit dat hij Duitser is beschermde hem. In februari 2007 besloot een rechtbank in Aken dat Boere zijn Nederlandse straf toch nog in Duitsland moest uitzitten. Maar een hogere rechtbank vernietigde deze uitspraak omdat Boere tijdens de rechtszaak in Nederland geen verdediger zou hebben gehad. Intussen heeft de officier van justitie in Dortmund, Ullrich Maass, besloten om Boere opnieuw aan te klagen.

Vorig jaar gaf de oud SS'er zijn misdaden toe in een Nederlandse krant. Hij zei tegen het Algemeen Dagblad dat hij in opdracht had gehandeld, meer niet. "Ik had er geen gevoelens bij, het was gewoon werk," vertelde hij de journalist. "Bevel was gewoon bevel, anders was ik er zelf aan gegaan. Later had ik er wel problemen mee, en nu spijt het me."

Het blijft de vraag of de oud SS'er veroordeeld zal worden. Hij is oud en ziek, en eerst zal uitgezocht moeten worden of hij nog in staat is om voor de rechtbank te verschijnen. Deze barrière lijkt intussen overwonnen want de officier van justitie besloot half april om de zaak door te zetten. De tijd dringt immers. De advocaat van Boere heeft aangegeven dat hij de rechtbank opnieuw de vraag zal stellen of zijn cliënt een rechtszaak wel aan kan. Boere ligt op dit moment in het ziekenhuis. Het is niet duidelijk wat de reden van de opname is. Volgens de advocaat zal Boere gewoon thuis kunnen blijven wonen, ook als het tot een volledig proces komt. De families van de slachtoffers hopen dat er toch nog gerechtigheid komt, ook al is het wel heel erg laat. Er zijn verschillende Nederlandse oorlogsmisdadigers die in dezelfde positie zitten of zaten als Boere. Het gaat onder meer om: Herbertus Bikker, Klaas Carel Faber, Dirk Hoogendam en Toon Soetebier. In de meeste gevallen zijn de zaken definitief afgesloten. Hoogendam en Soetebier zijn intussen overleden zonder dat ze hun straf hebben uitgezeten.

De beslissing van de Duitse officier van justitie heeft steun gekregen van Efraim Zuroff van het Simon Wiesenthal Centrum in Jeruzalem. Hij zei dat het hoog tijd is dat er actie tegen Boere wordt ondernomen. "De tijd wordt steeds krappere, en iedere dag dat niets wordt gedaan tegen dit soort figuren is winst voor hen," zei Zuroff. Hij schat dat er nog ongeveer 1000 zaken van Nazi oorlogsmisdadigers wereldwijd open staan.

Bronnen:

Bild Zeitung 14-04-2008

AD Amersfoortse Courant 15-04-2008

Haaretz 17-04-2008

Eindelijk de waarheid over de dood van Monne de Miranda

Door Bert Bakkenes

Jarenlang is er verwarring geweest rond de dood van de voormalige Amsterdamse SDAP-wethouder Monne de Miranda in Kamp Amersfoort tijdens de Tweede Wereldoorlog. Dat de beroemde wethouder van joodse afkomst het kamp niet overleefde was op zijn leeftijd niet zo verwonderlijk. Hij was één van de vele slachtoffers van één van de beruchtste kampen in Nederland. Wat wel vrij uitzonderlijk was, is het feit dat hij niet werd vermoord door de SS-bewakers of van honger of ziekte stierf, maar door medegevangenen om het leven werd gebracht. En dan ook nog op een gruwelijke manier. Aan dit verhaal werd nog iets toegevoegd wat zowel passend was in het Koude Oorlog denken van na de oorlog, als in het huidige tijdperk van geschiedvervalsing. Steeds opnieuw werd immers beweerd dat de Miranda door communistische gevangenen zou zijn vermoord. Dit omdat hij niet populair zou zijn geweest onder de communisten als gevolg van zijn werkverschaffingsprojecten en andere zaken uit de tijd dat hij wethouder in de hoofdstad was.

Salomon Rodrigues de Miranda, beter bekend als Monne, werd op 21 november 1875 in Amsterdam geboren als zoon van een diamantbewerker. Hij speelde al vroeg een rol in de Algemene Nederlandse Diamantbewerkers Bond (ANDB), en werd lid van de Sociaal Democratische Arbeiders Partij (SDAP). In de ANDB werd hij in 1916 in het Bondsbestuur gekozen. Vijf jaar eerder was hij al in de Amsterdamse gemeenteraad gekozen voor de SDAP. Tussen 1919 en 1939 was hij bijna constant wethouder onder meer voor Volkshuisvesting en Publieke Werken. De Miranda liet een aantal zwembaden en wasinrichtingen bouwen en nam ook de stadsvernieuwing ter hand. Hij werd in veel kringen als een vooruitstrevend man gezien die een grote stempel drukte op de volkshuisvesting in Amsterdam. Maar ook op het gebied van de werkgelegenheid was hij actief, inclusief de werkverschaffing, en dat maakte dat hij onder sommige groepen arbeiders niet echt populair was.

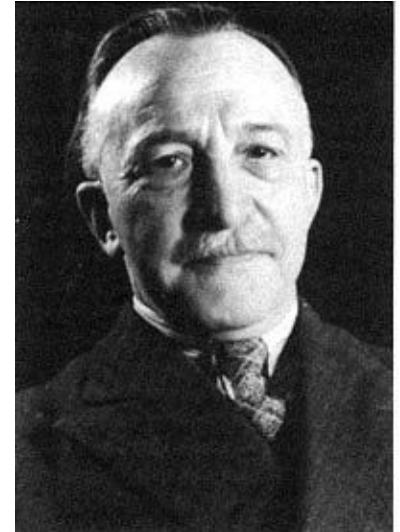
Met de opkomst van het fascisme in de jaren dertig kreeg de Miranda, ondanks het feit dat hij de godsdienst had afgezworen, meer en meer te maken met verschillende vormen van anti-semitisme. In januari 1939 beschuldigde de Telegraaf hem van onregelmatigheden met betrekking tot de uitgifte van bouwgronden. Er werd een onderzoek ingesteld dat de Miranda vrijpleitte, maar wel vaststelde dat er beleidsfouten waren gemaakt. Toen over dit onderzoek werd gesproken was Monne de Miranda niet aanwezig in de raadszaal omdat hij voor een zware depressie werd verpleegd. Hij zou nooit meer naar de Amsterdamse gemeenteraad terugkeren. Dit kwam deels ook door de Duitse bezetting die ook voor de Miranda een eindeloze serie van pesterijen en bedreigingen opleverde. Op 18 juli 1942, kort nadat de deportatie van de Nederlandse joden een aan-

vang nam, werd Monne de Miranda, door de SD in zijn woning in Amsterdam gearresteerd. Hij zou illegale SDAP-vergaderingen hebben bezocht. Na verhoor werd hij opgesloten in de gevangenis aan de Amstelveenseweg.

Van daaruit werd hij eind oktober 1942 overgebracht naar Kamp Amersfoort. Over al deze zaken bestaan geen misverstanden. Dat is wel het geval rond zijn verblijf in Kamp Amersfoort. De Miranda werd na aankomst in het kamp ingedeeld in het zogeheten "Judenkommando", het zwaarste commando in het kamp. De gevangenen moesten zware lichamelijke arbeid verrichten en werden veel geslagen. Voor een man van 67 jaar stond dit gelijk aan een doodvonnis. Maar er kwam nog iets bij. Vanuit verschillende kringen is steeds beweerd dat andere gevangenen, vooral communisten, het op de Miranda voorzien hadden. Zo gaat het verhaal dat deze gevangenen het cijfer 7 op zijn lichaam schilderden, omdat hij het niet meer als 7 dagen zou volhouden. Daar zouden zij wel voor zorgen. Inderdaad werd de Miranda door medegevangenen brutaal mishandeld, maar uit een nieuw onderzoek is gebleken, dat het hierbij niet om communisten ging.

Het verhaal dat het communisten waren geweest die Monne de Miranda hadden vermoord, dook in 2005 opnieuw op in Vrij Nederland als onderdeel van een groter artikel over het optreden van communisten in de concentratiekampen. Het artikel was ontstaan uit een andere geschiedenis die kort tevoren was onthuld, door de Woudenbergse verzetsman Gerrit Kleinveld. Hij vertelde kort voor zijn dood dat hij van een voormalige gevangene had gehoord dat de dichter Jan Campert in Neuengamme door medegevangen was vermoord omdat hij informatie aan de kampleiding had gegeven en voedsel gestolen. Voor Vrij Nederland was dit verhaal aanleiding om het communistisch verzet opnieuw in een kwaad daglicht te zetten. Het artikel, inclusief de beweringen rond de moord op de Miranda kwam onder ogen van een voormalig journalist van de Amersfoortse Courant, Godert van Colmjon, die het Campert artikel had geschreven.

Het gemak waarmee Vrij Nederland de communistische verzetsmensen aanviel ergerde hem en hij besloot de ware toedracht rond de moord op de Miranda te onder-

Monne de Miranda als Wethouder

zoeken. Na veel onderzoek in de Nationale Bibliotheek en het NIOD kwam hij met een hele andere versie van het drama. Volgens de inmiddels overleden historicus Dr. Lou de Jong was de hoofddader van de moord op Monne de Miranda Teun van Es, een gevangene die lid was geweest van de christelijk nationalistische verzetsgroep De Geuzen, en intussen als kapo optrad. Zijn mededaders zouden de communisten Jan Hurksman en Willem Eegdeman zijn geweest. Volgens de Jong was de volledige toedracht niet meer te achterhalen.

Godert van Colmjon kwam echter wel achter de waarheid na het doorlezen van de dikke dossiers. Volgens zijn versie werd Monne de Miranda, toen hij in Amersfoort arriveerde opgewacht door Teun van Es, die besloot er persoonlijk zorg voor te dragen dat de oud-wethouder het niet zou overleven. Tijdens het werk en ook in het kamp

De Palestina Expres of Judenkommando. Afbeelding Henk Poeder.

werd de Miranda constant geslagen en geschopt. Na twee dagen werd hij uitgeput opgenomen in de ziekenbarak. Daar mocht hij een paar dagen op adem komen maar werd al snel weer aan het werk gestuurd door de kampdokter, een NSB'er. Op 2 november 1942 werd de Miranda onder het bloed op een kruiwagen door een gevangene het kamp in gereden na weer te zijn mishandeld tijdens het zware werk.

Hij werd op de grond gegooid en aan zijn lot overgelaten. Pas uren later werd hij naar de ziekenbarak gebracht. Volgens een hulpverpleger werd hij daarna naar de wasruimte gebracht omdat hij zich had bevuild. Daar stond Teun van Es samen met Joop Greeven en Jan Goedknecht al op hem te wachten. Ook Greeven was lid geweest van De Geuzen. De mannen spoelden de Miranda eerst af met een straal ijskoud water. Daarna werd hij bespoten met heet water en de straal werd op zijn hartstreek gericht. De kapo's bleven spuiten tot de Miranda geen teken van leven meer gaf. Als doodsoorzaak werd hartstilstand opgegeven. Aan het hele drama was geen enkele Duitse bewaker te pas gekomen. Uit onderzoek na de oorlog bleek al dat van Es de hoofd-

dader was. Maar het verhaal over een communistische moord bleef rondzingen. Een totale leugen. De mannen die Lou de Jong noemde hadden geen rol in de zaak. Op 9 augustus 1950 werd Teun van Es tot 12 jaar gevangenisstraf veroordeeld voor 55 aanklachten van mishandeling en doodslag. Hij werd ontoerekeningsvatbaar verklaard en kreeg TBR (Ter Beschikkingstelling van de Regering, nu TBS). Maar in 1955 werd hij al weer vrijgelaten. De TBR-straf heeft hij nooit hoeven ondergaan. In april 2000 is hij overleden.

Niemand anders is voor de moord op Monne de Miranda ooit veroordeeld. Volgens Godert van Colmjon staat het nu vast dat de voormalig wethouder door twee christelijke verzetslieden is vermoord en niet door communistische medegevangenen. Zijn versie van het verhaal, dat eerder in De Gids verscheen, wordt ondertussen ook door het NIOD onderschreven. Wat het motief voor de laffe moord is geweest is nog enigszins onduidelijk. Bekend is dat de kapo's het vaak vooral op joodse gevangenen hadden voorzien. Er zal dus zeker een behoorlijk dosis anti-semitisme in het spel zijn geweest. Volgens Colmjon werd het mishandelen van een prominente persoonlijkheid als een afleiding gezien. Maar dat verklaard nog steeds niet de haat die van Es tegen de Miranda aan de dag legde.

Dat het zo lang heeft geduurd om de waarheid boven tafel te halen heeft vooral te maken met het feit dat het journalisten en historici in het verleden wel goed uitkwam om de moord in de schoenen van communisten te schuiven. Het droeg bij aan de algemene hetze. Volgens Godert van Colmjon was al de informatie die hij heeft gebruikt al jaren gewoon beschikbaar. Alleen was niemand bereid er naar te kijken. Na de oorlog werd Monne de Miranda samen met andere vermoorde gevangenen herbegraven op de Joodse Begraafplaats aan de Soesterweg in Amersfoort. De ceremonie werd bijgewoond door de Amsterdamse Opperrabbijn Tal.

Bronnen:

- AD Amersfoortse Courant 12-04-2008
- Joop Bloemhof: Amersfoort '40-'45 deel I en II
- Biografisch Woordenboek van het Socialisme en de Arbeidersbeweging in Nederland (BWSA)

Kamp Amersfoort 1941-1943. De laatste twee afbeeldingen zijn van de website van Kamp Amersfoort

Ingezonden

Bevordering/Verbetering van informatieverstrekking aan Joodse Tweede Wereldoorlogslachtoffers en hun nabestaanden

27-03-2007 • In de afgelopen jaren heb ik mij ten behoeve van mijn moeder ingezet om voor haar belangrijke informatie boven water te krijgen over haar zeer dierbare Joodse mensen die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Sobibor en Auschwitz waren omgebracht. Aangezien ik zelf vooral bij de politie moeite had om uit hun archieven de voor mijn moeder gewenste informatie te verkrijgen, benaderde ik de plaatselijke politici, waaronder de toenmalige fractievoorzitter van de SP in Zeist, Jeanette de Jong. Zij was zo vriendelijk om brieven te schrijven naar de korpsbeheerder van de Politie Utrecht, de heer Vogelzang, waarin zij hem om de voor mijn moeder gewenste informatie verzocht. Ook andere politici begonnen zich voor mij in te zetten en stelden o.a. vragen in de Commissie BER van de Gemeente Zeist. Ook kreeg ik brieven van royalty, diplomaten en landelijke politici in het kader van het belang van het herdenken van 4 en 5 Mei. Zo ontving ik ook van Jan Marijnissen, de fractievoorzitter van de landelijke SP een brief, waarin hij het belang van het herdenken van 4 en 5 Mei voor de toekomstige generaties onderstreept. Al deze acties zorgden ervoor dat ik uiteindelijk de voor mijn moeder gewenste informatie in handen kreeg. Het verdriet van mijn moeder om de bevestiging van het afschuwelijke lot dat de haar zo dierbare Joodse mensen had getroffen zal ik nooit meer vergeten, net zo min als haar dankbaarheid dat zij eindelijk door de verkregen informatie het verleden in haar leven eindelijk een duidelijke plaats kon geven. Zij kon door de verkregen informatie een belangrijke fase in haar leven afsluiten. Dit hele proces van het verkrijgen van informatie voor mijn moeder had een zeer lange tijd geduurd en navraag bij belangenorganisaties voor met name Joodse Tweede Wereldoorlogslachtoffers en hun nabestaanden leverde mij het beeld op dat ook vele anderen onnodig veel tijd kwijt waren met het verkrijgen van voor hen zo belangrijke informatie over hun tijdens de Tweede Wereldoorlog omgekomen dierbaren. Met behulp van een aantal belangenorganisaties heb ik een lijst samengesteld met daarop vermeld de belangrijkste namen, adressen en telefoonnummers van organisaties waar nog in leven zijnde Tweede Wereldoorlogslachtoffers en/of hun nabestaanden informatie over hun omgekomen dierbaren op kunnen vragen. Dankzij de bemiddeling van de heer mr. J.J.L.M. Janssen, burgemeester van de Gemeente Zeist en de heer D.A.C.A. Gudde, de vroegere fractievoorzitter van het CDA van de Gemeente Zeist is deze lijst thans opgenomen in het archief van de Gemeente Zeist en zal hij bij aanvraag worden verstrekt aan Tweede Wereldoorlogslachtoffers en/of hun nabestaanden. Daarna heb ik - met dit positieve resultaat voor ogen - het Nederlands Genootschap voor Burgemeesters benaderd en daar hetzelfde verzoek neergelegd. Tot mijn grote vreugde

deelde de heer R. van Bennekom mij namens het Nederlands Genootschap van Burgemeester mee dat deze lijst niet alleen op de website van het NGB zal worden geplaatst en door belangstellenden kan worden gedownload, maar ook zal worden verstrekt aan alle gemeenten in Nederland met het verzoek deze lijst aan belanghebbenden te verstrekken, wanneer zij daarom hun gemeente benaderen. Hierdoor is de informatieverstrekking aan Tweede Wereldoorlogslachtoffers en/of hun nabestaanden aan de 'voordeur' ingeregeld, waardoor zij aan de hand van deze lijst met een enkel telefoontje voortaan snel bij de juiste organisatie terecht kunnen komen om daar de door hen gewenste informatie over hun omgekomen dierbaren op te vragen. Mijn contactpersonen bij de Joodse belangenorganisaties en ikzelf zijn dankbaar met deze resultaten, omdat daardoor niet alleen veel medeburgers daadwerkelijk kunnen worden geholpen, maar omdat door het feit dat de overheid deze lijst voortaan aan haar burgers verstrekt daarmee impliciet het leed wordt erkend, dat onze Joodse medeburgers tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben moeten doorstaan. Van harte hoop ik dan ook dat de wereld in de toekomst voortaan gevrijwaard zal zijn van fascisme en anti-semitisme.

*Anne Louis Cammenga
voor reacties, op- of aanmerkingen:*

anne.cammenga@knoware.nl

Informatie slachtoffers shoah toegankelijker

Samen met een aantal Joodse belangenorganisaties heeft Anne Louis Cammenga overleg gevoerd om te onderzoeken hoe de informatieverstrekking aan Joodse Tweede Wereldoorlogslachtoffers en hun nabestaanden zowel in Zeist als in de rest van Nederland kan worden bevorderd/verbeterd. Door de waardevolle adviezen van diverse Joodse belangenorganisatie is het hem gelukt een lijst samen te stellen met daarop vermeld de namen, adressen, telefoonnummers van de belangrijkste organisaties waar Joodse Tweede Wereld-oorlogslachtoffers en/of hun nabestaanden informatie kunnen inwinnen over hun dierbaren. Dankzij de hulp van de burgemeester van Zeist, de heer J.J.L.M. Janssen en de wethouder namens het CDA van de Gemeente Zeist, de heer D.A.C.A. Gudde, waarmee Cammenga vervolgens contact heeft gezocht, is deze lijst opgenomen in het archief van de Gemeente Zeist. Voortaan kunnen Joodse Tweede Wereldoorlogslachtoffers en/of hun nabestaanden deze lijst bij de Gemeente Zeist via het gemeentearchief opvragen. Vervolgens legde Cammenga ditzelfde verzoek neer bij het Nederlands

Genootschap van Burgemeesters. Op 20 februari 2007 ontving Cammenga tot zijn grote vreugde het positieve bericht van de NGB-secretaris, de heer R. van Bennekom dat het NGB volledig akkoord is gegaan met zijn verzoek, zodat de informatievoorziening aan Joodse Tweede Wereldoorlogslachtoffers en hun nabestaanden voortaan in alle gemeenten in Nederland is gegarandeerd. Via het NGB wordt de lijst naar alle burgemeesters in heel Nederland verzonden, met het verzoek deze lijst te distribueren onder hun ambtenaren/gemeentearchivariissen. Wanneer Joodse Tweede Wereldoorlogslachtoffers en

hun nabestaanden in de toekomst contact opnemen met het gemeentehuis van hun eigen woonplaats, kunnen zij via de dienstdoende gemeenteambtenaar/gemeentearchivaris deze lijst opvragen. De lijst ten behoeve van Joodse Tweede Wereldoorlogslachtoffers en hun nabestaanden staat tevens gepubliceerd op de website van het Nederlands Genootschap van Burgemeesters en kan worden gedownload onder het kopje 'nieuwste downloads'. De naam van deze NGB-website is: www.burgemeesters.nl

VERKLARING van de Wereldraad voor de Vrede - Carácas, april 2008

Het Congres van de Wereldraad voor de Vrede werd met succes gehouden op 9 en 10 april 2008 in Carácas, Venezuela. 265 afgevaardigden en 285 deelnemers van 124 organisaties uit 76 landen waren hierbij aanwezig. Na een verrijkend en vruchtdragend debat, besloten de deelnemers aan het Congres de volgende verklaring te richten aan de volkeren van de wereld:

De verschillende gebeurtenissen sinds het laatste Congres in mei 2004 hebben een toestand gecreëerd die van cruciaal belang is voor de mensheid, een situatie die gekenmerkt is door de groeiende intensiteit van het agressieve karakter van de wereldstrategie van de VS, die een nieuwe wereldorde van oorlog en verdrukking tracht op te dringen en te versterken. De mensheid in haar geheel moet het hoofd bieden aan deze versnelde agressiviteit van de imperialistische politiek. De imperialistische inspanningen om de dominantie te verzekeren gaan gepaard met een verergering en een toename van de rivaliteit op het vlak van de handelsmarkt, de energie, de strategische rijkdommen en op het gebied van de geopolitieke en geostrategische overheersing. De situatie is bijzonder scherp geworden in de streken die van strategisch belang zijn voor de economische en geopolitieke controle, zoals de Balkan, Eurazië en Afrika.

Anderzijds, dragen zekere gebeurtenissen in verscheidene landen van de wereld ertoe bij om meer hindernissen te creëren voor het imperialisme, met als gevolg een groeiend politiek isolement van hun willekeurige en unilaterale schendingen van de rechten van de mens en van de volkeren. Het verzet tegen het imperialisme, zoals gebeurt in Latijns Amerika en het Midden-Oosten, geeft de volkeren hoop om toch tot een rechtvaardige en vredevolle wereld te komen. De WRV roept op om meer rechtvaardige politieke relaties te creëren tussen de verschillende naties, zonder militaire bedreigingen of imperialistische overheersing, en om te ijveren voor een wereldorde van vrede en rechtvaardigheid, gebaseerd op de vredelievende principes van het Charter van de Verenigde Naties.

Momenteel bedreigt het imperialisme, geleid door de VS, de nationale soevereiniteit en de territoriale integriteit van alle landen. Bijna alle recente imperialistische interventies in verschillende streken zijn uitgemond in de opsplitsing van landen en volkeren door middel van oorlog en bloed.

De unilaterale onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo is het meest recente en dramatische voorbeeld van de "verdeel en heers"-politiek van het imperialisme. De separatistische ideeën en bewegingen worden gesteund en gemanipuleerd door het imperialisme. De zogenaamde "onafhankelijke staten", gevormd door de verdeling van voormalige staten, zijn nauwelijks meer dan protectoraten die als basis dienen voor de imperialistische activiteiten. Daarom is het belangrijk dat de wereldbeweging voor de vrede een sterke positie inneemt tegenover deze imperialistische "verdeel en heers"-politiek en dat zij meer nadruk legt op de begrippen "nationale soevereiniteit" en "territoriale integriteit" van de staten.

Een andere recente bedreiging voor de wereldvrede en de menselijke waarden is de versterking van reactionaire, fundamentalistische, conservatieve en racistische ideologieën in heel de wereld. Het is een tendens die de dominantie van de kapitalisten en de imperialisten vergemakkelijkt. De WRV en de wereldbeweging voor de vrede moeten eveneens hun acties tegen de reactionaire en racistische ideeën versterken en de progressieve en humanitaire ideologieën bevorderen.

De overheersing van de nieuwe orde van de imperialistische wereld doet de economische situatie van de werknemers en van de volkeren in het algemeen verslechteren, zowel in de ontwikkelde landen als in de landen op weg naar ontwikkeling. De promotie van de kapitalistische herstructurering en de neoliberale politiek, met uitsluiting van de verworvenheden van de werknemers, toepassing van flexibele werkvormen, afschaffing van de collectieve arbeidsovereenkomsten en veralgemeende privatiseringen in alle sectoren, veroorzaakt een toename van armoede, werkloosheid, honger en ellende. Er komen meer en meer sociale problemen en spanningen. De ontevredenheid groeit en de werknemers leveren een strijd die de beweging voor de vrede kan en moet steunen. De WRV klaagt de groeiende militaire uitgaven, waarvoor in de eerste plaats de VS verantwoordelijk zijn, aan. De WRV eist ernstige besnoeiingen in de militaire budgetten en het gebruik van de rijkdommen voor sociale uitgaven, zoals welvaart, opvoeding en huisvesting.

Lees verder op blz. 19

Buchenwald Herdenking 2008 Internationale Jongerenbijeenkomst groot succes

Ongeveer 1000 jongeren uit meer dan 20 landen kwamen van 10 tot 14 april 2008 in Weimar bijeen ter gelegenheid van de 63ste verjaardag van de bevrijding van concentratiekamp Buchenwald. Onder het motto 'Europese jeugd op het spoor van vrijheid en democratie' gaven zij gevolg aan de gezamenlijke oproep van het Instituut der Veteranen uit België en de FIR voor een internationale meeting met veteranen van de antifascistische strijd.

Tijdens alle dagen vonden talloze gesprekken plaats tussen jongeren uit de diverse landen, waarbij men de gedenkplaats Buchenwald bezocht. Er waren ontmoetingen belegd met veteranen van het antifascistische verzet, een gespreksronde over de Spaanse burgeroorlog en politieke debatten over racisme en neofascisme in Duitsland en de rest van Europa.

Hoogtepunt van de jongerenbijeenkomst was de gedenktocht door de jeugd van Weimar naar Buchenwald. Aan het einde van deze 8,5 km lange tocht werden de deelnemers begroet door overlevenden van naziconcentratiekamp Buchenwald, die symbolisch de historische estafettestok aan een jonge antifasciste overhandigden.

's Zondags werd deze verbondenheid tijdens de herdenkingsceremonie van het internationale comité Buchenwald-Dora op de appelplaats en tijdens de afsluiting van de jongerenmeeting bij de beroemde klokkentoren op indrukwekkende wijze tot uitdrukking gebracht.

Met op de voorgrond de traditionele vlaggen van de veteranen en van de FIR vormden meer dan 1500 mensen een brug tussen deze beide gebeurtenissen.

Bij de klokkentoren spraken voormalige Buchenwald-gevangene Floreal Barier, de Belgische Minister van Defensie Pieter de Crem en voorzitter van de FIR, Michel Vanderborght. Als afsluiting verwoordden jongeren in 14 talen hun politieke belofte aan de overlevenden van het concentratiekamp.

Michel Vanderborght (FIR): "Dit was een groots teken van verbondenheid van antifascisten van alle generaties. En de gedenkplaats van het KZ Buchenwald was precies de juiste plek waar dit gedemonstreerd kon worden."

Een filmverslag van de bijeenkomst is te zien op de volgende websites:

<http://www.tvl.be/nl/nieuws/zoek?src=Buchenwald>

http://nieuws.skynet.be/index.html?l1=actuality&l2=news&l3=homepage&l4=videos&video=338100&date=20080410&new_lang=nl

Vervolg VERKLARING Wereldraad

De internationale betrekkingen worden al maar meer gemilitariseerd. De Europese Unie neemt steeds vaker agressieve posities in bij de internationale betrekkingen, voor wat de oplossing van latente en dringende conflicten of langdurige oorlogen betreft. De samenzwering van de Europese Unie met de NAVO, een agressief verbond met zelfuitgeroepen mondiale jurisdictie, vertegenwoordigt niet alleen een gevaar voor de wereldvrede, maar betekent eveneens een gevaarlijke en zelfvernietigende politiek voor de volkeren van Europa. De terroristische organisatie NAVO blijft één van de grootste bedreigingen voor de volkeren van de wereld.

Waar ook de NAVO tussenkomt, schendt zij flagrant de basisprincipes van het Internationaal Recht en het Charter van de VN. Joegoslavië was reeds het terrein voor de toepassing van de nieuwe doctrine van de NAVO; momenteel zijn de NAVO-troepen bezig met de bezetting van Afghanistan.

De uitbreiding van de NAVO betekent een bedreiging voor de hele wereld. Binnen deze context, looft de WRV het volk van Oekraïne, waarvan het merendeel zich verzet tegen de toetreding van het land tot de NAVO, en eist dat er onmiddellijke maatregelen komen om de NAVO te ontmantelen.

De WRV drukt solidariteit uit met de groeiende bewegingen voor de afschaffing van buitenlandse militaire bases, die een instrument vormen voor oorlog en agressie. Onder andere het begrip "oorlog tegen de terreur" wordt door de imperialisten gebruikt, om het democratisch recht van de volkeren, vooral in de Europese en Noord-Amerikaanse landen, te beknotten. In de huidige periode zijn het autoritarisme, de politiebewaking en het offensief tegen de democratische vrijheden en rechten verscherpt door bloedige aanvallen door de politie en andere repressieve krachten. De activiteit van de CIA, met illegale ontvoeringen en aanhoudingen van honderden onschuldige burgers, alsook het gebruik van Europese luchthavens voor hun transport, en dit met de toestemming van de Europese regeringen, is nu officieel aan het licht gekomen. Een monsterachtig bewakingssysteem werd geïnstalleerd, gaande van bewakingscamera's die elke activiteit van de mensen bespioneren tot de oprichting van databanken met DNA-archieven.

Te zelfdertijd groeit het ideologisch offensief en wordt de geschiedenis vervalst om de misdaden van het imperialisme te verantwoorden. Gelijk welk land dat zich niet onderwerpt, wordt door het imperialisme als ondemocratisch beschouwd en gelijk welke persoon die weerstand biedt is een zogenaamde terrorist. Men tracht het fascisme te doen herleven.

Progressieve bewegingen worden belasterd om de geest van de jonge generatie te vergifigen. Samen met de volksbewegingen verdedigt de WRV de democratische rechten, de geschiedenis van de progressieve beweging, haar stellingnamen en de stromen bloed die door de volkeren vergoten werden voor vrijheid en sociale vooruitgang. Wij moeten met al onze krachten strijden om te voorkomen dat de Donkere Ideologische Periode die het imperialisme opdringt, haar dominantie kan versterken.

Anderzijds is het momenteel het zevende jaar van de bezetting van Afghanistan en het vijfde van de bezetting van Irak. Toch werd de macht van de VS in Irak tegengehouden; de plannen van de VS werden verijdeld en dankzij dit feit konden nieuwe agressies voorkomen of uitgesteld worden. Dat is een belangrijke overwinning voor de mensheid. De WRV drukt haar solidariteit uit met het Iraakse volk en zijn legitiem recht om zich te verzetten tegen de bezetting. De WRV eist de onmiddellijke en onvoorwaardelijke stopzetting van de bezetting van Irak, de onmiddellijke terugtrekking van alle vreemde troepen uit het land en schadevergoeding voor alle verliezen geleden door het Iraakse volk.

De volkeren van de wereld vrezen nog steeds de dreiging van een nucleaire oorlog, vertegenwoordigd door de politiek van de VS, die steeds dreigen met een preventieve nucleaire aanval. De zogenaamde Noord-Koreaanse nucleaire crisis heeft nogmaals duidelijk de discriminerende aard van het regime van het Non-Proliferatie Verdrag aangetoond. Met de ontwikkeling en de verbetering van de nucleaire technologie en de lanceringsystemen van het imperialisme, is de mogelijkheid om kernwapenvrije zones op te richten volledig overbodig geworden. De ontmanteling van kernwapens is een dringende taak voor heel de mensheid. In heel de wereld klinkt momenteel een oproep om kernwapens af te schaffen. De WRV eist dat alle landen die over kernwapens beschikken concrete maatregelen treffen om hun kernarsenaal te ontmantelen in het vooruitzicht van de Conferentie van de herziening van het Non-Proliferatie Verdrag in 2010. Bovendien vraagt de WRV dat er acties ondernomen worden voor een algemene ontwapening in gans de wereld.

De administratie van de VS past "dubbele maten en gewichten" toe op het vlak van kernwapens, om de agressie tegen Iran te legitimeren, hoewel het veronderstelde wapenprogramma van Iran volledig doorgelicht werd door de meest recente waardebeoordelingen van de officiële intelligenceagentschappen van de VS. De WRV eist dat eerst en vooral het kernarsenaal van de VS en Israël onderzocht wordt en dat er maatregelen getroffen worden tegen de nucleaire dreiging die deze landen voor de mensheid betekenen. Het Midden-Oosten moet een Kernwapenvrije Zone zijn zonder het kernarsenaal van Israël.

De WRV veroordeelt de agressieve activiteiten van de imperialistische landen, zoals die van de VS tegenover Iran en Syrië en roept alle vredelievende organisaties en personen op om alert te zijn voor een waarschijnlijke aanval tegen deze landen. De WRV steunt de beweging van het Iranese volk tegen de oorlog en de bedreigingen door de VS, de EU en Israël. De WRV verklaart zich solidair met de strijd van de Iranese progressieve krachten die strijden voor vrede, democratie en sociale rechtvaardigheid. De WRV eist de afschaffing van de economische sancties tegen Iran en de stopzetting van de bezetting van de Golanhoogte, Syrië en de landerijen van Shabaa, Libanon, die momenteel door Israël bezet worden.

Lees verder op blz. 21

Interview: Professor geschiedenis Anne Morelli over Tibet

Julien Versteegh

“Stel vragen, vragen en nog eens vragen” zegt ze tegen haar studenten.

Anne Morelli is historica en professor historische kritiek aan de ULB. Als auteur van *Elementaire principes van oorlogspropaganda* heeft ze ook een mening over de mediaheisa rond Tibet.

In de media ging het al over Darfur, Tsjaad, Kosovo. Nu gaat het allemaal over Tibet. Hoe ervaart u deze mediahypes?

Anne Morelli. Een principe van de oorlogspropaganda dat je nooit mag vergeten, is dat je moet zwijgen over de echte oorlogsmotieven: je moet die wegstoppen achter humanitaire motieven. In WO I al wilde men zogezegd alleen het toenmalige Duitse militarisme weerstaan en vchten wij voor democratie. Het derde motief was dat men een klein volk te hulp wilde schieten (de Belgen, nvdr). Die drie punten merk je ook in de hedendaagse oorlogspropaganda. In de propagandabeelden die men voor ons construeert vind je de Chinese soldaat — het militarisme — en wil men de Chinezen bijbrengen wat democratie is. En het kleine volk, de David die het opneemt tegen de grote Goliath, dat was enkele jaren terug Kosovo of Koeweit, vandaag is dat Tibet.

Een ander principe van oorlogspropaganda is dat je nooit mag spreken over de grote wereldomvattende strategieën en de economische doelstellingen, die de echte motieven voor de oorlog zijn.

De rol van de Chinese soldaat is hier een belangrijke symbolische constructie die ons dwingt tot een intellectuele afgang: aan de ene kant heb je de brave monnik, de bedelaar, de asceet met zijn gamel en aan de andere de soldaat. Voor wie kies je?

Zijn er nog meer principes van oorlogspropaganda die u hier toegepast ziet?

Anne Morelli. Ik denk dat er ook gespeeld wordt met de schrik voor het gele gevaar, voor dat miljard Chinezen die naar hier zouden komen, de schrik voor mensen die hun deel opeisen, die even rijk willen worden als wij. Dat hoor je in redeneringen als “ja maar, als alle Chinezen ook een auto willen?”. Maar als wij niet bereid zijn om het met één auto per 25 mensen te doen, waarom zouden de Chinezen dan niet het recht hebben om ook een auto te hebben per twee of drie personen?

Er is ook iets heel eigenaardig, vandaag zijn het de verdedigers van het harde en onverdunde kapitalisme die China verwijten dat het niet communistisch genoeg is. Ze verwijten het dat het te veel produceert en te veel consumeert. Maar in naam van wie of wat zouden wij de

consumptie van de Chinezen afremmen?

Er worden nog andere principes toegepast zoals: zij zijn begonnen, niet wij; wij zijn pacifisten, maar de anderen dwingen ons tot een krachtmeting. Overigens gebruiken zij verboden wapens, zie maar hoe de Chinezen de vredelievende Tibetanen te lijf gaan. Terwijl het helemaal niet duidelijk is wat er in Lhasa precies is gebeurd en het mogelijk gaat om pogroms van Tibetanen tegen immigranten. En van pogroms tegen immigranten, daar houd ik niet van, in Toulouse net zo min als in Lhasa.

In de campagne tegen de Olympische Spelen in China komt dikwijls een zekere Robert Ménard van *Reporters Sans Frontières* in beeld. Hoe ziet u zijn rol?

Anne Morelli. Die organisatie, dat zijn... (aarzelt) bobo's (blaaskaken, nvdr) die nu opnieuw campagne voeren voor de plicht tot inmenging en voor het recht om te provoceren. Je ziet al een kruistocht vertrekken met de heilige prediker Robert Ménard op kop en met daarachter het hele wereldje rond Kouchner, nog zo'n voorstander van de plicht tot inmenging.

Met humanitaire motieven als voorwendsel zijn al de grootste wreedheden aangericht. Als ministers betogingen beginnen te organiseren, dat word ik hoe dan ook altijd wat wantrouwig, dat vind ik toch wat gek.

We hadden al de twee oorlogen tegen Irak, er was Afghanistan, Kosovo, Joegoslavië... altijd begon dat met medialeugens, dat weet intussen iedereen. En toch slagen ze erin de mensen telkens opnieuw bij de neus te nemen.

Anne Morelli. Als ik mijn boek zou herschrijven, zou ik er daarom een elfde hoofdstuk aan toevoegen: “Ditmaal laat ik me niet meer in de luren leggen”. Ze spelen het elke keer zo handig, ze gebruiken gebeurtenissen die zodanig op de emotie spelen, dat de mensen er toch weer intrappen. De slechte Chinese politieagent tegen de onschuldige Tibetaanse monnik, wat heb je meer nodig? Er is een haatfabriek en een fabriek die medelijden produceert, dat is wat propaganda doet. Je speelt alle kritische zin kwijt en je laat je drijven op de gefabriceerde beelden die ze je tonen.

Voorgaande foto circuleert veel op het internet. Hij moet suggereren dat de monniken die op 14 maart enorme schade aanrichtten en verschillende mensen doodden in feite ... verklede Chinese soldaten waren. In feite dateert de foto van 2003. Hij is genomen tijdens de opname van een film waarbij de Chinese soldaten een figurantenrol spelen. Zie ook de site van Michel Collon: www.michelcollon.info.

De dalai lama en de boeddhistische monniken vechten nochtans voor hun rechten.

Anne Morelli. Ik heb een persartikel dat ik als een relikwie bewaar (ze toont me een uittreksel uit Le Monde van 1998 dat melding maakt van documenten van een Amerikaans ministerie). Dat zegt dat de beweging van de dalai lama sinds de jaren 1960 van de CIA 1,7 miljoen dollar per jaar betaald kreeg. Dat stond in openbare Amerikaanse archieven. Daarmee is voor mij de discussie gesloten. Hij is een agent van de CIA, betaald door de CIA. Ik heb vertrouwen in die Amerikaanse documenten. Maar vandaag werkt de propaganda zo efficiënt dat de Verenigde Staten nog altijd de strijd van de dalai lama financieren, maar dat dit de mensen koud laat

Ze noemen ook geen enkele Chinese leider bij naam, ze spreken altijd over het Chinese regime.

Anne Morelli. Dat woord komt altijd terug. Het is een kernwoord in de propaganda. Die heeft het over de regering-Bush en het regime van Saddam Hoessein. Ze hebben het over het Chinese regime of over het regime van Beijing. Dat moet het totalitarisme oproepen. Dat is ook een vorm van neokolonialisme.

Wat zou u zeggen aan mensen die zeggen: "de volgende keer trap ik er niet meer in"?

Anne Morelli. Vraag je altijd af wat er achter zit. Welke belangen zitten hier achter? Maar ik vrees dat men op het moment zelf moeilijk de nodige afstand kan nemen. Wij hebben niet de informatie waarover de Chinezen beschikken, ik versta geen Servisch en ik ken het Iraakse standpunt niet. Daarom zie ik maar een oplossing: systematisch twijfelen. Als ze ons vertellen dat ze de democratie willen invoeren in Tibet, dan is de dalai lama de democraat bij uitstek... Laten we maar beginnen met te twijfelen. Stel vragen, vragen en nog meer vragen.

Anne Morelli schreef onder andere Elementaire principes van oorlogspropaganda, bruikbaar in geval van koude, warme of... lauwe oorlog, EPO, 2001.

Dit artikel hebben we overgenomen van de website van de PvdA (België) <http://www.pvda.be:80/nl/nieuws/artikel/article/interview-professor-geschiedenis-anne-morelli-over-tibet.html>

Vervolg VERKLARING Wereldraad

De recente Israëliische aanvallen tegen burgers in de Gazastrook toont eens te meer dat de langdurige uitmoording van het Palestijnse volk voortgaat. De Israëliische expansie op Palestijnse gronden moet onmiddellijk ophouden. De illegale nederzettingen die een daadwerkelijke bezetting van Palestijnse grond betekenen, moeten ontmanteld worden. De scheidingsmuur moet afgebroken worden. De WRV looft de strijd van het Palestijnse volk tegen de Israëliische verdrukking en herbevestigt dat de enige mogelijke en rechtvaardige oplossing voor het probleem de oprichting van een Palestijnse Staat is, onafhankelijk van de in 1967 bepaalde grenzen en met Oost-Jeruzalem als hoofdstad. De oplossing voor het vluchtelingenprobleem en de terugkeer van de Palestijnse vluchtelingen moet gebaseerd zijn op Resolutie nr. 194 van de Algemene Vergadering van de UNO en in overeenstemming met de resoluties terzake van de Veiligheidsraad van de UNO. De Palestijnse en andere Arabische gevangenen die in Israëliische gevangnissen verblijven, moeten in vrijheid gesteld worden. De Israëliische regering moet de conventie over chemische wapens bekrachtigen en het Internationaal Pact voor Atoomspectie onderschrijven. Er moet een onderzoeksmissie opgericht worden, om in Palestina informatie te verzamelen inzake de nieuwe golf van agressieve acties tegen burgers en het gebruik van verarmd uranium. De WRV dringt er op aan, dat alle regeringen hun militaire en veiligheidsbanden met Israël beëindigen.

De militaire interventie van de VS en de NAVO in Afghanistan betekent een willekeurige poging om zich meester te maken van de sleutelroutes tussen Zuid-, Centraal- en West-Azië. De WRV eist de terugtrekking van alle vreemde troepen, alsook het herstel van de soevereiniteit van het volk van dit land.

De situatie in het zuiden van Azië is zeer ernstig door de toename van het religieus fundamentalisme en de voortdurende etnische conflicten.

Bovendien is, in de meeste gevallen, buiten de specifieke interne factoren, de situatie verergerd door de directe en indirecte interventie van het imperialisme. De aanhoudende aanwezigheid van de NAVO-troepen in Afghanistan heeft geleid tot onrust van de volkeren in delen van Pakistan, vooral in de grensstreek met Afghanistan. De toename van de fundamentalistische krachten aan de ene kant en de blijvende steun van de VS aan het presidentschap van Pakistan, beschermd door het leger, leidde tot de tragische moord op Benazir Bhutto. Ook in Bangladesh tracht een administratie, in het zadel gehouden door het leger en gesteund door de VS, de vraag naar democratische verkiezingen op de lange baan te schuiven. In Sri Lanka vragen de etnische conflicten een snelle politieke oplossing. De WRV drukt zijn solidariteit uit met de volkeren van Zuid-Azië, die lijden onder diepe armoede, honger, analfabetisme en werkloosheid. Op hun grondgebied ontwikkelen zich imperialistische samenzweringen om de aandacht af te leiden via deze conflicten en om de rechtvaardige vraag naar vrede, eenheid en ontwikkeling af te zwakken. De WRV looft ook de vooruitgang van de strijd van het volk van Nepal voor democratie en eist de bevrijding van

Lees verder op blz. 22

Vervolg VERKLARING Wereldraad

de politieke gevangenen in Myanmar, vooral die van Ang Sung Kyi.

Er is een gevaarlijke herbundeling van de krachten van de VS in Azië aan de gang, waartoe ook Japan behoort, samen met Okinawa en de Republiek Korea, met het doel de VS-politiek van de preventieve oorlog te globaliseren. In dezelfde zin trachten de VS te bereiken dat haar bondgenoten in Azië en de Stille Oceaan samenwerken met de NAVO. De WRV drukt zijn steun en solidariteit uit met de beweging tegen dit regeringsplan van de VS en voor de terugtrekking van alle basissen van de VS op deze territoria. De WRV drukt zijn solidariteit uit met de Japanse beweging voor de verdediging van Artikel 9 van de Grondwet van dit land, dat de oorlog verwerpt en de natie verbiedt om militaire krachten te hebben.

De WRV verklaart zich solidair met het Koreaanse volk, voor zijn pogingen om een pacifistische hereniging van het Koreaanse schiereiland te realiseren, volgens de Gemeenschappelijke Verklaring van 15 juni, tussen Noorden Zuid-Korea. De WRV looft de gesprekken tussen de zes delen rond een pacifistische oplossing voor het conflict en eist tegelijkertijd dat de VS hun vijandige politiek tegenover de Democratische Volksrepubliek Korea stopzetten.

De WRV geeft haar volle steun aan het Vietnamese volk dat nog voortdurend lijdt met meer dan één miljoen slachtoffers van het "Agent Orange" gif dat door de VS gebruikt werd gedurende de vuile oorlog tegen Vietnam. De WRV roept alle leden en vrienden van de WRV op om zich actief te verenigen in een internationale campagne voor de vergoeding van de slachtoffers en voor het totaal verbod van het gebruik van gelijk welk chemisch wapen.

De WRV drukt zijn steun uit met het recht van het volk van de Volksrepubliek China om zijn eigen zaken te bepalen zonder vreemde interventie en verwerpt gelijk welk misbruik van de Olympische Spelen voor politieke doeleinden.

De WRV, die zijn Congres houdt in Latijns Amerika, evalueert de nieuwe politieke realiteit in de regio, die een groeiend verzetsbastion is tegen het imperialisme in de huidige wereld. Na een sterke sociale en politieke strijd tegen het neoliberalisme, brachten de volkeren belangrijke nederlagen toe aan het imperialisme. Dit proces heeft tot doel een eigen en soevereine weg te zoeken voor de naties en volkeren en het hoofd te bieden aan de imperialistische hegemonie in de regio. Wij waarderen vooral de inspanningen en ervaringen van Cuba, Venezuela, Ecuador, Bolivia en andere landen, die het moeten opnemen tegen directe bedreigingen en intimidaties vanwege het imperialisme.

Wij waarderen eveneens de vooruitgang van de verschillende aanvullende regionale integratieprocessen, zoals het Bolivariaans Alternatief voor de Amerika's (Alba), de Zuid-Amerikaanse Unie van Naties (Unasur) en de Mercosur en verklaren onze steun aan de onmiddellijke en

volledige opname van Venezuela in de Mercosur. Wij juichen de nederlaag toe van het annexionistische voorstel van het Vrijhandelsverdrag van Amerika (TLC).

De WRV veroordeelt de acties van de reactionaire krachten van de plaatselijke oligarchie in samenwerking met de VS en haar bondgenoten in de regio en in Europa, om de Bolivariaanse Revolutie van Venezuela te doen mislukken, en veroordeelt eveneens de afscheidingspogingen van de oligarchie in Bolivia. Wij steunen de inspanningen om een maatschappij van rechtvaardigheid, vrede en solidariteit uit te bouwen, volgens de wensen van de volkeren.

De WRV veroordeelt de recente aanvallen van Colombia op Ecuadoriaans grondgebied, die expliciet een nieuwe fase betekenen van het Plan Colombia, en de inspanningen vertegenwoordigen om in de regio de strategie van de preventieve oorlog van het imperialisme van de VS op te dringen. De WRV klaagt de moorden op de leiders en onderhandelaars van de FARC aan. De WRV feliciteert de leiders van Venezuela en Ecuador voor de vredelievende oplossing van de spanningen. De "Humanitaire Uitwisseling" voorgesteld door Hugo Chávez moet uitgevoerd worden.

De WRV veroordeelt het bestaan van vreemde basissen in heel Latijns Amerika, met inbegrip van die van Honduras (voortuitgeschoven operationele basissen) en de "Escuela de las Américas" in El Salvador, een land dat verplicht werd om troepen naar Irak te sturen. Wij verklaren ook onze steun aan de soevereine beslissing van President Rafael Correa van Ecuador om in 2009 de VS-basis van Manta te sluiten.

De WRV steunt het volk van Frans Guyana in zijn strijd voor het recht op vrije beslissing. Tegelijkertijd eist hij de dekolonisering van alle territoria in de Caraïben.

De WRV drukt zijn diep respect en solidariteit uit voor en met het Cubaanse volk, dat onophoudelijk zijn revolutie moet verdedigen tegen alle soorten manipulaties en belegeringen. De WRV herhaalt zijn eis voor de opheffing van de blokkade van de VS tegen Cuba en vraagt met aandrang de invrijheidstelling van de Vijf Cubaanse Politieke Gevangenen, die illegaal gevangen zitten in de VS.

De WRV klaagt de nieuwe escalatie in de ontwikkelingen op het "imperialistisch schakbord" van de Balkan aan, door de unilaterale en separatistische "onafhankelijkheidsverklaring" van Kosovo. Deze betekent een nieuwe flagrante schending van de soevereiniteit van Servië als onafhankelijke staat, van het Internationaal Recht en van de resoluties ter zake van de UNO. De WRV drukt zijn solidariteit uit met de volkeren van ex-Joegoslavië en roept de vredelievende krachten in deze regio op om zich te verenigen en gemeenschappelijke acties tegen de imperialistische plannen te coördineren.

De WRV drukt zijn steun en solidariteit uit met de volkeren van Polen de Republiek Tsjechië, die de oprichting van VS-basissen van het "Antirakettenschild" in hun land

verwerpen. Als uitvlucht voor hun plannen om militaire basissen van het "Antirakettschild" op te richten in de Republiek Tsjechië en Polen gebruiken de VS de onbestaande nucleaire dreiging van Iran. De echte reden is om de mogelijkheid te hebben om een eerste slag toe te brengen zonder schrik voor een tegenaanval. Deze politiek van de VS om een antirakettsysteem uit te bouwen moet tegengehouden worden.

De WRV drukt zijn solidariteit uit met het Cypriotische volk in haar streven naar een nieuwe verenigde, onafhankelijke federatie bestaande uit twee zones en twee gemeenschappen, in overeenstemming met de resoluties van de Verenigde Naties. Dit moet gebeuren zonder inmenging van buitenaf, en zonder vreemde troepen op het grondgebied: een gemeenschappelijk vaderland voor Turkse en Griekse Cyprioten, zonder "borgstaanders", noch "beschermers".

Afrika is wit van de nieuwe economische en politieke tussenkomsten en uitbuitingen, zowel door de oude koloniale heersers als door de neo-kolonialisten die een nog grotere plundering van de rijkdommen willen en tegelijkertijd ook door de verdeling van nieuwe markten. De WRV klaagt de imperialistische economische sancties aan tegen landen die niet voldoen aan de wensen van de machtigen. Als uitvlucht gebruiken zij het zo gezegde gebrek aan democratie en de schending van de "mensenrechten". In deze context eisen wij de opheffing van de economische sancties van de VS en de EU tegen het volk van Zimbabwe en verklaren wij onze steun aan hun recht om over hun eigen land en toekomst te beslissen.

De aanwezigheid van talrijke Europese militaire basissen en de toename van de ontplooiing van militaire krachten in Afrika (de missie van de EU in Tsjaad en de Centraal-Afrikaanse Republiek) is erg zorgwekkend, rekening houdend met het verleden en in het vooruitzicht van de toekomstige gebeurtenissen in dit continent. Als uitvlucht voor interventies in de regio gebruikt het imperialisme de interne conflicten in Soedan. De WRV steunt een vredelievende oplossing in dit land, zonder buitenlandse militaire interventie.

De WRV betuigt een sterke solidariteit met de volkeren van Arabische Democratische Republiek Saharaui, omwille van tientallen jaren lijden en onderdrukking. De Raad onderstreept zijn steun aan de vrijheidsstrijd van het Saharaui-volk en aan een politieke oplossing die aanvaardbaar is voor het Frente Polisario en Marokko.

Tegenover de actuele ontwikkeling van conflictsituaties in het Afrikaans continent, vooral in Darfour, Tsjaad, in de Centraal-Afrikaanse Republiek, in Zimbabwe, in de Democratische Republiek Kongo en in de Arabische Democratische Republiek Saharaoui, e.a. stimuleert en steunt de WRV alle acties voor vrede en ontspanning die de Afrikaanse bewegingen ondernemen in het voordeel van de volkeren in de conflictlanden.

Tegenover de uitdaging van de imperialistische inspanningen van de VS om samen met hun bondgenoten de

wereld te overheersen, drukken de afgevaardigden op het Congres van de WRV hun vertrouwen uit in de toekomst van de mensheid. Wij kunnen onze doelstellingen bereiken via de massieve en gecoördineerde strijd van onze volkeren. Zoals sommige voorbeelden van anti-imperialistisch verzet en strijd duidelijk aantonen, is de toekomst hoopgevend voor de mensheid.

Het Congres doet een oproep tot alle organisaties en bewegingen op nationaal, regionaal en internationaal niveau, om klaar te staan om te werken en te strijden voor de verdediging van de vrede tegen de imperialistische plannen, om onze stemmen en acties te verenigen voor een wereld van vrede, gelijkheid, rechtvaardigheid en solidariteit.

Vervolg van blz. 5: Het juiste, het goede

gehouden. Solidariteit en de wil tot verzet hield zij onder haar medegevangenen levend. Berichten vertellen ons, dat zij tot aan het einde ongebroken bleef.

Op 23 april 1942 werd zij tezamen met andere joodse gevangenen in het beruchte vernietigingskamp Bernburg vergast. In haar afscheidsbrief aan haar in de boeien geslagen man, die deze brief jaren later pas ontving, schreef zij: "Ik heb voor het juiste, het goede, het beste op deze wereld gestreden".

De herinnering aan haar werd vooral in de DDR hooggehouden, waar straten, scholen en sociale instellingen haar naam droegen.

In 1961 publiceerde Ruth Werner over haar de biografische roman, die in grote oplages werd uitgebracht. Een populaire heldin is de communiste ook in Brazilië. Daar kwam in 2004 de speelfilm "Olga" in de bioscopen. De critici hoonden de film natuurlijk weg als een sentimentele 'soap opera', die zich op een gulle manier niet veel aan de historische feiten gelegen laat liggen. De Duitse regisseur Galip Iyitanir, wiens documentairefilm in 2005 ontstond, werd door zijn Braziliaanse levensgezellin op Olga Benario attent gemaakt.

Anderzijds pakt Brazilië tot dato het eigen verleden niet aan. Scholen en pleinen zijn er nog altijd genoemd naar Filinto Müller, chef van de geheime politie onder Vargas en verantwoordelijk voor foltering en dood van politieke tegenstanders. Olga Benario was een van hen.

Bron: *Junge Welt*, 07/02/2008